

Lunds Botaniska Förening

Medlemsblad 1997:1

LUNDS BOTANISKA FÖRENING 1997

Adress: Botaniska Museet, Östra Vallgatan 18, 223 61 Lund
Postgiro: 8 35 22 - 3

Styrelse

Ordförande: Sven Snogerup, Trumpetaregränd 9, 222 39 Lund;
tel arb: 046-222 89 77, hem: 046-12 37 55

Vice ordförande: Leif Sigbo, Bjäregatan 3, 286 31 Örkelljunga;
tel: 0435-522 32

Protokollsekreterare: Alf Porenus, Betesvägen 2, 240 10 Dalby;
tel: 046-20 11 94

Programsekreterare: Torbjörn Tyler och Marie Widén.

Kassör: Åke Andersson, Östra Hyllievägen 22, 216 21 Malmö;
tel: 040-15 63 07

Övriga ledamöter: Henrik Johansson, Göran Mattiasson, Kjell-Arne Olsson,
Åke Svensson, Torbjörn Tyler, Marie Widén

Funktionärer

Sexmästare: Per Lassen, Botaniska Museet, Ö. Vallgatan 18,
223 61 Lund; tel: 046-222 89 77

Medlemsregistrator, arkivarie och distributör: Britt Snogerup,
Botaniska Museet, Ö. Vallgatan 18, 223 61 Lund; tel: 046-222 89 65

Revisorer: Lennart Engstrand och Ragnar Ericson

Revisorsuppleanter: Linus Svensson och Bengt Bentzer

LUNDS BOTANISKA FÖRENINGENS MEDLEMSBLAD

Redaktör och ansvarig utgivare: Kjell-Arne Olsson, Lövens väg 38,
291 94 Kristianstad; tel: 044-22 60 24

Omslagsbilden

Lathyrus sphaericus, vårvial, finns på Kullaberg och på en lokal i Bohuslän. 1996 blommade 58 individ av vårvialen på den klipphylla vid Mölle där den upptäcktes 1869. Illustrationen är hämtad ur Hess, Ladholt, Hirzel *Flora der Schweiz* 1972.

FLORAVÄKTARVERKSAMHETEN I SKÅNE

ÅRSRAPPORT 1996

Floraväktarverksamheten i Sverige startade 1987. ArtDatabanken (före 1995 Databanken för hotade arter) vid Lantbruksuniversitetet i Uppsala har det övergripande ansvaret för projektet. ArtDatabanken samlar in och sammanställer material från hela landet. Resultaten offentliggörs i böcker, ingår i olika publikationer från myndigheter och organisationer, ligger till grund för statusbeskrivningar och utgör underlagsmaterial för planering och åtgärdsprogram på såväl lokal och regional som nationell och internationell nivå. Verksamheten stöds ekonomiskt av Världsnaturfonden, WWF.

Floraväktarverksamheten i Skåne startade 1988, då Lunds Botaniska förening beslöt åta sig ett kontinuerligt bevaknings- och rapporteringsansvar för hotade svenska kärlväxter i Skåne. Väktarverksamheten har kontinuerligt vuxit - allt fler personer har engagerat sig samtidigt som antalet väktararter utökats. Detta stora engagemang är en förutsättning för de årliga rapporterna till ArtDatabanken. Därtill flyter många uppgifter kring hotade arter årligen in från alla inventerarna i det pågående Projekt Skånes Flora. Just förhållandet att rapporter om fynd av hotade växter ibland lämnats enbart till Floraväktarverksamheten ibland enbart till Skånes Flora, har medfört vissa samordningsproblem. För att bättre kunna koordinera alla uppgifter som kommer in, har Floraväktarverksamheten från och med 1996 förts över till Projekt Skånes Flora.

Årsrapporten du nu har i din hand ser annorlunda ut än tidigare år. Ett mål när nu administrationen kring Floraväktarverksamheten förts över till Skånes Flora, har varit att om möjligt koordinatsätta alla aktuella lokaler för hotade växter i Skåne och mata in dessa i Skånes Floras databas. Detta har i sin tur gjort det möjligt att skriva ut kartor, och jag har här valt att presentera alla arter med karta. Av utrymmesskäl har dessa inte kunnat göras så värst stora (men å andra sidan är ju botanister väl förtrogna med att bruka lupp!). Samma skäl har begränsat textmängden, vilket bl. a. gjort att frekvensuppgifterna för enskilda arter är färre i årets rapport än tidigare. Dock finns alla frekvensuppgifter (samt koordinater till alla lokaler) i den speciella årsrapport som skickas till ArtDatabanken.

Lunds Botaniska Förening vill tacka alla, floraväktare, inventerare och enskilda människor, som lämnat uppgifter om de hotade kärlväxterarna i Skåne. Ett speciellt varmt tack vill vi rikta till Göran Mattiasson som varit projektledare för Floraväktarverksamheten i Skåne sedan starten 1988 och fram till och med 1995. Genom sitt stora engagemang och sitt idoga arbete har Göran byggt upp väktarverksamheten till den gedigna plattform för natur- och floravård den är idag.

Akut hotade arter, hotkategori 1

Akut hotad - Arter (taxa) som löper risk att försvinna som reproducerande populationer inom en nära framtid om hotfaktorerna inte snarast undanröjes.

För de akut hotade arterna i Skåne kom 1996 att bli ett mycket speciellt år. Hela tre arter som ansågs försvunna från landskapet blev återupptäckta detta år. Selli, *Apium graveolens*, växer åter på en sandrevel vid Skanör, knölnate, *Potamogeton trichoides*, finns fortfarande i dammen i Östra Tommarp och sjönajäs, *Najas flexilis*, upptäcktes i Hammarsjön.

Förutom dessa, högst anmärkningsvärda fynd, gjordes flera andra fina upptäckter det gångna året. Nämnas kan exempelvis en ny lokal för klotullört, *Filago vulgaris*, i Lund och ett nytt bestånd av ängskorn, *Hordeum secalinum*, vid Löddeåns mynning. 1996 visade det sig att brinklosta, *Bromus commutatus*, fördubblat sitt antal aktuella lokaler i landskapet; från två till fyra lokaler.

Antalet akut hotade svenska kärlväxter i Skåne uppgår nu till 48 taxa. I *Rödlistade växter i Sverige 1995* finns kustgullpudra, *Chrysosplenium oppositifolia*, inte upptagen och selleri, *Apium graveolens*, betraktas som försvunnen från landet. I denna årsrapport tages dessa arter dock upp under hotkategori Akut hotad.

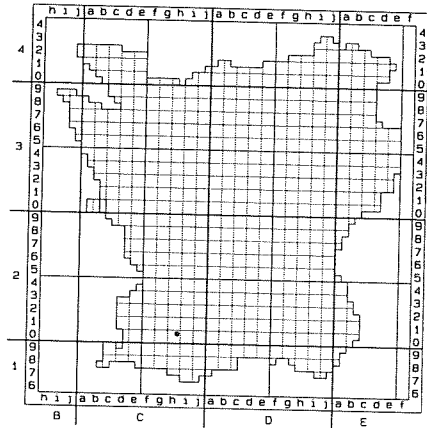
<i>Acer campestre</i> , naverlönn	3	<i>Leontodon taraxacoides</i> , strimfibbla	10
<i>Aconitum napellus</i> , äkta stormhatt	3	<i>Luronium natans</i> , flytsvalting	11
<i>Aethusa cynapium</i> ssp. <i>agrestis</i> , liten vildpersilja	3	<i>Melilotus dentata</i> , strandsötväppling	11
<i>Ajuga genevensis</i> , kritsuga	4	<i>Minuartia viscosa</i> , sandnörel	11
<i>Anthemis cotula</i> , kamomillkulla	4	<i>Misopates orontium</i> , kalvnos	12
<i>Apium graveolens</i> , selleri	4	<i>Najas flexilis</i> , sjönajäs	12
<i>Arenaria leptoclados</i> , spädnarv	5	<i>Nepeta cataria</i> , kattmynta	12
<i>Bromus commutatus</i> , brinklosta	5	<i>Orobanche minor</i> , klöversnyltrot	13
<i>Bromus lepidus</i> , finlosta	5	<i>Orobanche reticulata</i> , tistelsnyltrot	13
<i>Bromus racemosus</i> , ängslosta	6	<i>Parietaria officinalis</i> , väggört	13
<i>Campanula rapunculoides</i> , rapunkelklocka	6	<i>Polystichum braunii</i> , skuggbräken	14
<i>Centaurea nigra</i> , svartklint	6	<i>Potamogeton trichoides</i> , knölnate	14
<i>Chenopodium murale</i> , gatmålla	7	<i>Rorippa microphylla</i> , bäckfräne	14
<i>Chenopodium vulvaria</i> , stinkmålla	7	<i>Rosa agrestis</i> , åkerros	15
<i>Chrysosplenium oppositifolia</i> , kustgullpudra	7	<i>Rubus polyanthemos</i> , blomsterbjörnbär	15
<i>Cirsium canum</i> , bantistel	8	<i>Rubus pyramidalis</i> , pyramidbjörnbär	15
<i>Equisetum telmateia</i> , jättefräken	8	<i>Sagina apetala</i> ssp. <i>apetala</i> , fältnarv	16
<i>Euphrasia rostkoviana</i> ssp. <i>rostkoviana</i> , stor ögontröst	8	<i>Sagina apetala</i> ssp. <i>erecta</i> , hårnarv	16
<i>Filago vulgaris</i> , klotullört	9	<i>Scutellaria minor</i> , småfrossört	16
<i>Hordeum secalinum</i> , ängskorn	9	<i>Senecio congestus</i> , kärmocka	17
<i>Juncus anceps</i> , svarttåg	9	<i>Senecio erucifolius</i> , flikstånds	17
<i>Kickxia elatine</i> , spjutsporre	10	<i>Senecio integrifolius</i> , fältnocka	17
<i>Lathyrus sphaericus</i> , vårvial	10	<i>Silaum silaus</i> , ängssilja	18
		<i>Stachys officinalis</i> , humlesuga	18
		<i>Taraxacum austrinum</i>	18

Acer campestre, naverlönn

Förekomsten vid Södra Lindholmen i Svedala kommun, 2C 0h NO, är den enda lokalen för vildväxande naverlönn i Sverige. Antalet träd, 54 st, har varit detsamma alltsedan floraväktarverksamheten startade 1988. Växtplatsen är en gränsvall mellan två fastigheter och var troligen ett skogsbryn fram till mitten av 1800-talet.

Markägarna känner till förekomsten och skyddar naverlönnen och dess växtplats. Svedala kommun har begärt att Länsstyrelsen ska förklara växtplatsen som naturminne.

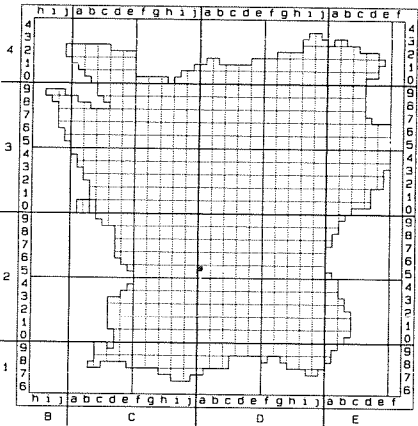
Naverlönn är även allmänt odlad och rapporterad som förvildad från många lokaler i Skåne.

Aconitum napellus, äkta stormhatt

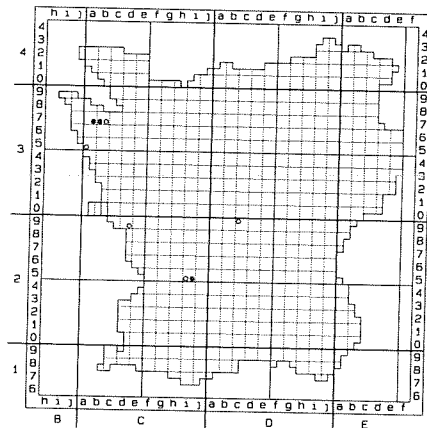
Äkta stormhatt odlas sedan lång tid tillbaka och har påträffats som kvarstående och mer eller mindre tillfälligt förvildad på åtskilliga platser i Sverige. I Veberöd upptäcktes arten i ett alkärr på 1820-talet och i detta område fanns den kvar till in på 1960-talet. Det har även spekulerats i om växten skulle kunna vara ursprunglig på denna lokal.

1995 upptäcktes äkta stormhatt i ett igenväxande videokärr på Revingefältet, 2D 5a NV. Här är arten utan tvivel förvildad, troligen i sen tid, från en närliggande fd trädgård (i grannkoordinaten) där den fortfarande förekommer.

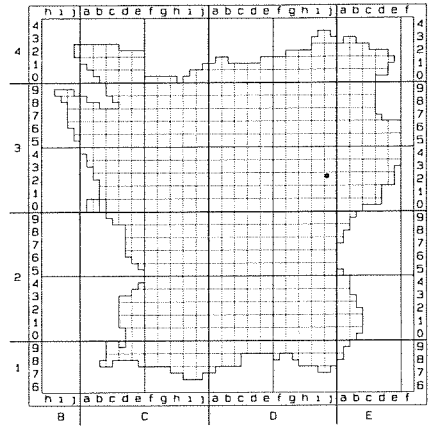
Aethusa cynapium ssp. *agrestis*, liten vildpersilja

Liten vildpersilja är mycket svårbestämmd och därför ofta vanskelig att skilja från småvuxna exemplar av den vanliga vildpersiljan och övergångsformer är troligen vanliga. Underarten har uppgivits från fler lokaler men bestämning av de insamlade beläggen har ännu inte kunnat bekräftas. Den kritiska taxonomin, tillsammans med de skiftande förutsättningarna för den att utvecklas på sina växtplatser, gör att det är svårt att avgöra hur vanlig eller ovanlig liten vildpersilja kan vara.

Ajuga genevensis, kritsuga

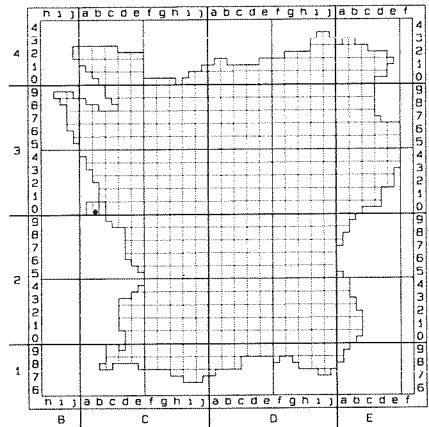
Kritsugan hade 1996 åter en riklig blomning på lokalen vid Högskolan i Kristianstad, 3D 2j NV. Den ca 10 m² stora växtplatsen har nu inhägnats med ett lågt staket för att förhindra bl. a. nedklippning. Växtplatsen ska slås en gång om året. Från högskolans sida vill man värna och ta hänsyn till kritsugan. Lokalen upptäcktes i början av 1990-talet och fyndet finns beskrivet i Medlemsbladet 1993:1. I Sverige är kritsugan numera endast känd från denna lokal, där den sannolikt inte är ursprunglig. Kritsugan hade sin sista spontana växtplats i landet vid Limhamn. Från denna lokal försvann den 1949.

Anthemis cotula, kamomillkulla

Kamomillkullan förekommer årligen relativt rikligt på ruderatmark kring Kungsgården på Ven, 3C 0b SV.

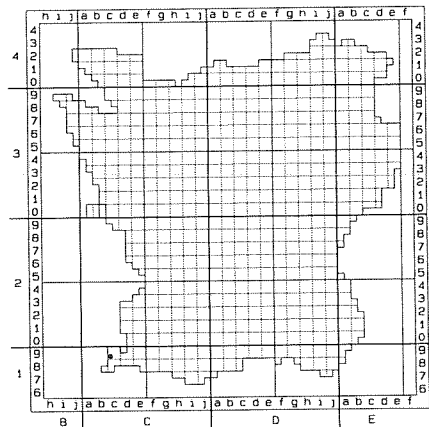
I Sverige har kamomillkullan tidigare varit känd upp till Ångermanland och i Skåne finns ett 20-tal, mest äldre fynd av arten. Idag är arten endast känd från 2 aktuella lokaler i landet, den ovan nämnda på Ven och en lokal i Bohuslän.

Apium graveolens, selleri

1981 upptäcktes ett rikt bestånd om 30 á 40 exemplar av selleri i öppen marsk vid en sandrevel på Falsterbohalvön. 1992 var växten åter försvunnen från denna lokal. Omkring 1 km från den förekomst som utplånades i början av 1990-talet, i närheten av hamnen i Skanör, upptäcktes i augusti 1996 selleri åter på en sandrevel. Selleri växer här i ett begränsat men rikt bestånd om ca 40 plantor.

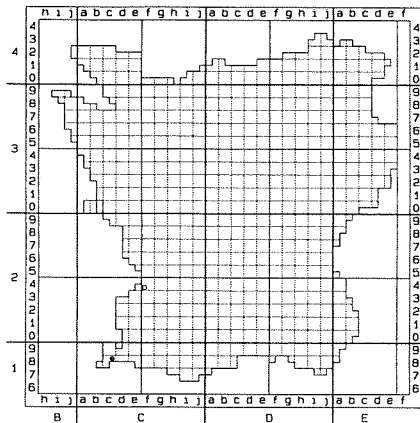
Fyndet av selleri finns beskrivet i Medlemsbladet 1997:3.

Arenaria leptoclados, spädnarv

Under 1996 har spädnarven noterats i 100-tals exemplar på växtplatsen i Falsterbo, 1C 8c NO. Ett uppenbart hot mot den konkurrenssvaga arten är igenväxning, nu när militärens verksamhet på skjutfältet upphört.

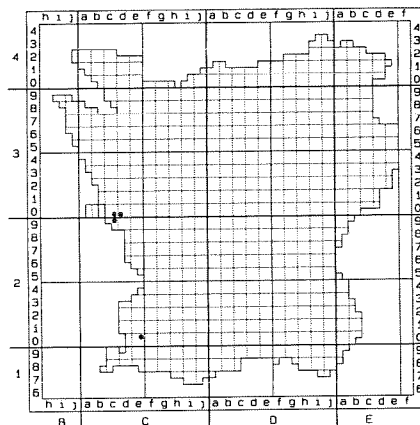
Ett belägg samlat på Spillepengen vid Malmö förefaller kunna vara spädnarv. Bestämningen har dock ännu inte kunnat bekräftas. I vårt land finns spädnarv endast i Skåne.

Bromus commutatus, brinklosta

Brinklostan finns numera på fyra lokaler i Skåne! En insamling 1994 från en ättehöj i Hököpinge, 2C 0c NO, och en 1995 från en väkant i Säby, 3C 0c SO, har kunnat konstateras vara just brinklosta. Några undersökningar beträffande förekomsternas storlek har ännu inte kunnat göras.

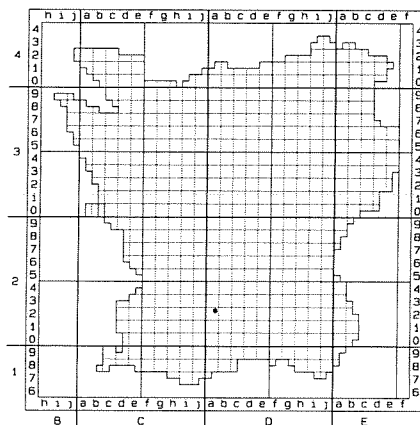
Brinklostan är sedan tidigare känd från två lokaler vid Landskrona. På 2C 9c NO fanns i år ca 300 strån, vilket är betydligt rikligare än 1994-95. På 3C 0d SV kunde emellertid endast 30-50 strån inräknas, kanske är detta en följd av att ett väldigt bestånd av foderlosta tränger på.

Bromus lepidus, finlosta

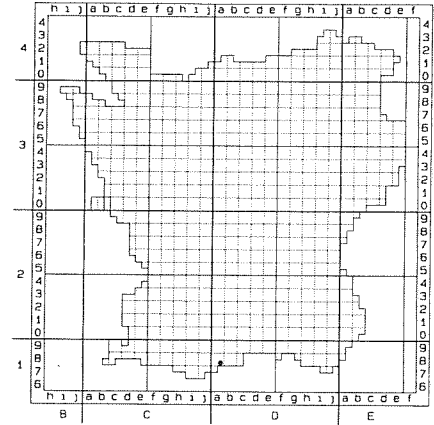
Även 1996 kunde mer än 1000 strån av finlosta, många höga och vackra, noteras på den skånska förekomsten i Veberöd, 2D 2a NO. Finlostan har rapporterats i ett allt ökande individantal år från år och ger nu intryck av att breda ut sig på torrängen. Arten upptäcktes i ett 25-tal exemplar 1992 och fyndet finns närmare beskrivet i Medlemsbladet 1993:1.

Förutom på den skånska lokalen finns finlosta på en lokal på Öland.

Bromus racemosus, ängslost

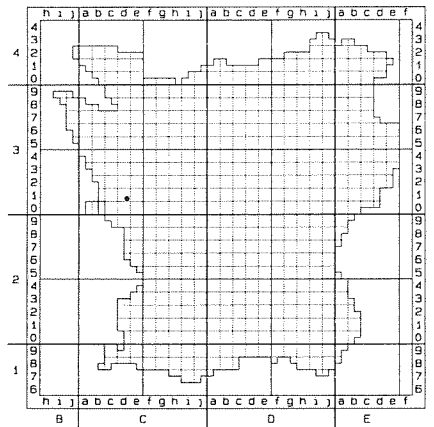
Ängen i Ö. Vemmenhög, 1D 8a SO, har, till skillnad från förra sommaren, blivit ordentligt slagen i år. Allt fjorårsgräs kan ha bidragit till att ängslostan inte alls fanns längs vägen där huvudbeståndet ska vara. På en liten "ö" ute i ängen fanns 7 strån och bakom en ridå av björkar på andra delen av slåtterängen upptäcktes ett 50-tal ängslostor på en plats där den tidigare inte setts. Från och med nästa år är det möjligt att Dybäcks byalag tar över slåttern. Dessutom finns det reservatsplaner för området, varför ängens framtid inte ser helt mörk ut.

Campanula rapunculus, rapunkelklocka

Rapunkelklockan har sin enda kända svenska förekomst vid Bälteberga gods i Ottarp, 3C 1d SO. Här blev den redan 1814 noterad som svensk växt av Fries i dennes *Novitier*. Någon floraväktarrapport har inte influerat för 1996, men tidigare år under 1990-talet har arten haft en stabil förekomst på mer än 200 individ.

På grund av sin ätliga och näringsrika rot är rapunkelklockan ursprungligen odlad som köksväxt och har uppgivits som förvildad från drygt tio lokaler, mest parker, i Skåne. Kan den finnas kvar på ytterligare någon plats i landskapet?

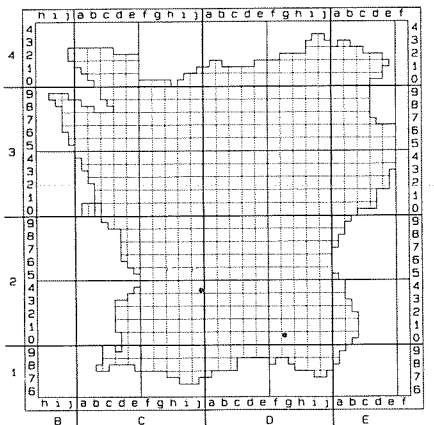

Centaurea nigra, svartklint

Svartklint är en i sen tid inkommen växt. Det äldsta fyndet i Skåne är från Lund 1890. Arten har därefter påträffats ett 20-tal gånger, mest som en mer eller mindre tillfällig adventivväxt.

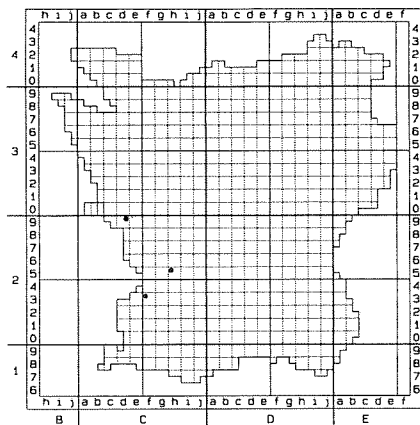
Som bofast är svartklint idag känd från två lokaler i Skåne: en banvall i Bonderup, 2C 4j SO, och en torr vägslänt i Högestad, 2D 0g NV. Båda förekomsterna förefaller stabila. Drygt 200 blommande individ brukar årligen kunna räknas in av floraväktaren.

Förutom i Skåne finns svartklint bofast på Gotland, i Västergötland och i Södermanland.

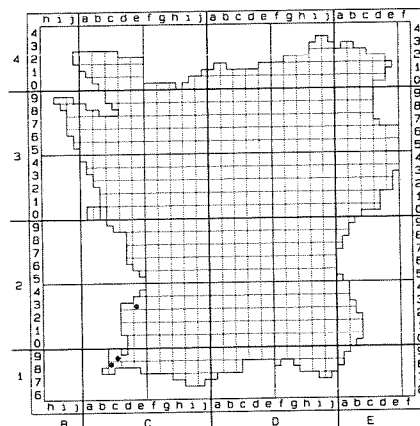
Chenopodium murale, gatmålla

Gatmållan har tidigare blivit påträffad på åtskilliga platser i södra Sverige, men har blivit allt sällsyntare och är numera endast känd från Skåne. Under 1990-talet har gatmållan noterats från några få platser i SV-Skåne: Lund, Malmö och Landskrona. På alla ställen har antalet individer varit mycket få och i flera fall tycks gatmållans uppträdande ha varit av högst tillfällig natur. Sin kanske stabilaste förekomst tycks arten ha i ett av växthusen i Botaniska Trädgården i Lund, där den förekommer som ogräs.

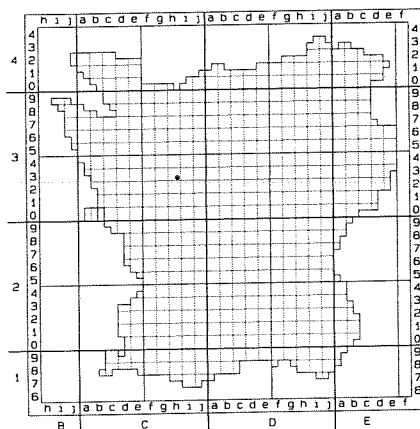
Chenopodium vulvaria, stinkmålla

De få individer av stinkmålla som ännu dröjer sig kvar i Sverige lär knappast besvara någon med sin mindre angenäma lukt. Från att tidigare ha varit känd från åtskilliga lokaler längs den svenska kusten finns stinkmållan numera endast kvar på några få ställen i SV-Skåne. På lokalerna i Skanör fanns den 1996 i vardera 4 ex på Östergatan resp. Västergatan, vilket är färre än 1995. På lokalen i Falsterbo kunde däremot 16 ex glädjande nog noteras, vilket är en mångdubbling i förhållande till närmast föregående år. Det är okänt om stinkmållan visade sig på Malmölokalen 1996 (1995 - 0 ex, 1994 - 1 ex).

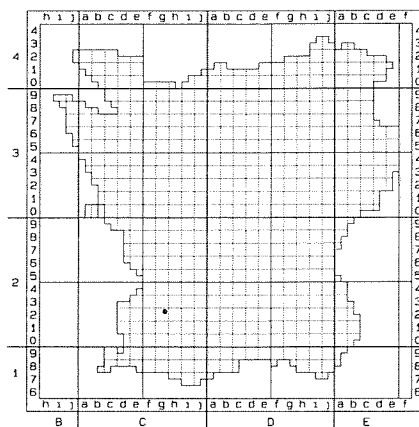
Chrysosplenium oppositifolia, kustgullpudra

Kustgullpudra blev upptäckt som svensk art 1995 i Riseberga, 3C 3h SO. Fyndet finns närmare beskrivet i Medlemsbladet 1995:2. Kustgullpudran växer i en källa på Söderåsens nordsluttning där den dominerar på ca 10 m² i källan och i dess utflöde. Troligen är hela beståndet en enda vegetativt förökad klon. Markägaren är väl medveten om rariteten som växer på hans marker och har lovat att ta de hänsyn som kan behövas för att kustgullpudran även i framtiden ska trivas på sin enda kända svenska lokal. Närmast finns växten på södra Själland.

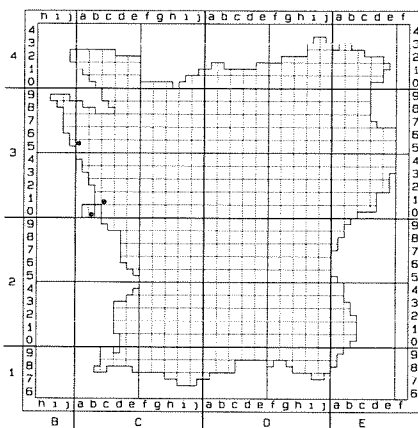
Circium canum, bantistel

Bantisteln är en sentida invandrare i den svenska floran och är endast känd från ett dike invid en fd järnväg (nu cykelväg) i Bara (2C 2g NO). Växten insamlades första gången 1923. De senaste åren har populationen i diket vid den fd banvallen uppgått till ett 50-tal exemplar. Länsstyrelsen i M-län beslöt den 15 juni 1994 att förklara växtplatsen som naturminne. Naturminnet ska skötas av naturvårdsförvaltaren Svedala kommun enligt angivna skötselinstruktioner. Vid en damm nära naturminnet fanns 1993 två individer av bantistel.

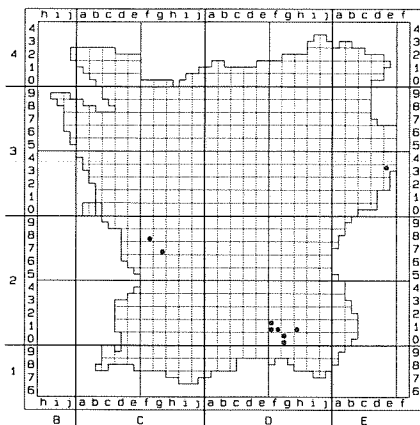
Equisetum telmateia, jättefräken

Jättefräken har en stor och livskraftig förekomst med många 100-tals individer vid Bäckviken på Ven, 3C 0b SV. Växten för däremot fortfarande en tynande tillvaro på lokalen vid Ålabodarna i Glumslöv, 3C 1c SV. 1996 fanns här 5 ex, vilket är ungefär samma antal som årligen kunnat noteras sedan flokaväktarverksamheten startade 1988. I området kunde även 2 välutvecklade individer noteras av de 7 exemplar som blev inplanterade 1991. Jättefräken blev 1993 funnen på en ny lokal i Allerum, 3C 5a NV. 1996 kunde 30 exemplar inräknas, vilket väl motsvarar antalet individer upptäcktsåret (31 ex).

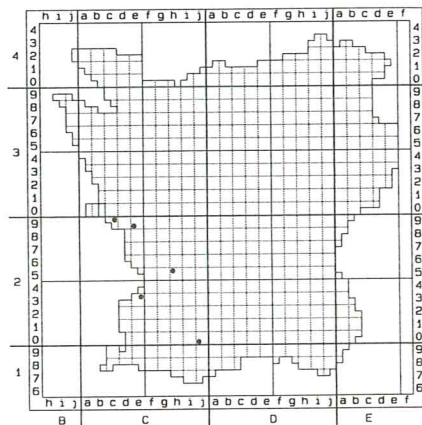
Euphrasia rostkoviana ssp. *rostkoviana*, stor ögontröst

Stor ögontröst har under 1990-talet noterats på 8 lokaler i Skåne. På de flesta lokalerna tycks arten ha minskat under de år floraväktarna kontrollerat växtplatserna. Trots att de flesta lokalerna finns inom naturreservat eller omfattas av NOLA-avtal, är utan tvekan hävden ett stort problem på alla lokaler, förutom den i Ullstorp, 2D 1h SV, där stor ögontröst fortfarande kan räknas i tusentals exemplar årligen. Från övriga lokaler har dålig hävd rapporterats som ett hot mot arten och som orsak till populationernas minskning.

Filago vulgaris, klotullört

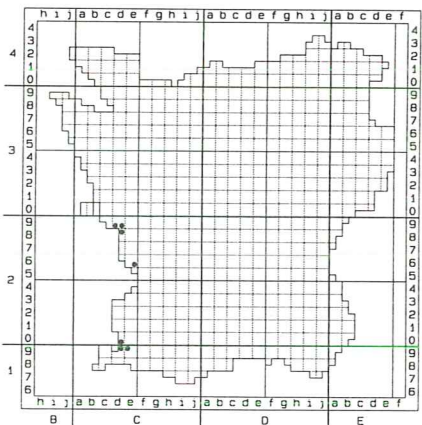
Klotullört uppträder i Skåne på starkt kulturpåverkade ståndorter som ruderatmarker, trädesåkrar och gamla grustag. Den är ofta mer eller mindre tillfällig på sina lokaler och kan variera starkt från år till år. Från att tid efter annan ha betraktats som mer eller mindre försvunnen från landskapet har det varit glädjande att den blivit funnen på fem nya lokaler under 1990-talet. 1996 upptäcktes klotullörten på en ny lokal i Lund, ca 40 ex i en gräsmatta. Den fanns kvar i Gärslöv, ca 90 ex; i Tofta, dock endast i ett ex; samt i Malmö där omkring 25 ex kunde noteras.

Hordeum secalinum, ängskorn

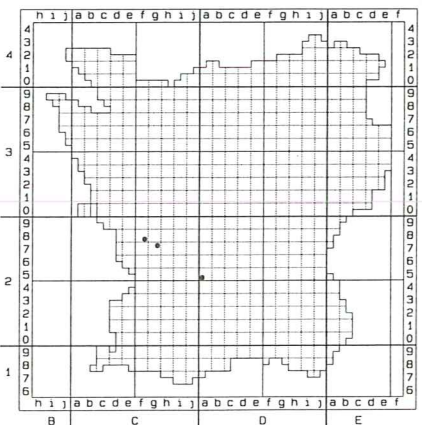
Ängskornet är en av de ovanligaste växterna i Sverige och förekommer numera som spontan endast på några närbelägna lokaler vid Foteviken i St. Hammar samt vid strandängarna vid Löddeåns mynning. I Löddeköpinge upptäcktes arten i naturreservatet så sent som 1989. 1996 blev ytterligare ett bestånd funnet, utanför reservatet och ca 300 m från det första.

Från ängarna vid Saxåns mynning försvann ängskornet 1989. 1992 såddes arten åter in och 1996 fanns 56 strån av ängskorn norr om ån och 119 strån söder om ån. Insådden har gjorts med material från den ursprungliga lokalen.

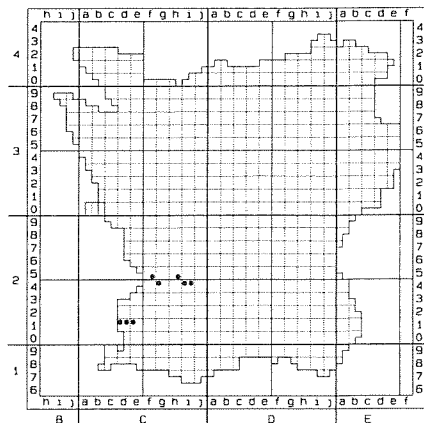
Juncus anceps, svarttåg

Svarttåg är i Sverige endast känd från tre skånska lokaler: I Dagstorp, 2C 8f SO, kunde endast 9 blommande stänglar upptäckas och i St. Harrie, 2C 7g NO fanns 82 blommande stänglar. I Silvåkra, 2D 5a SV, fanns sammanlagt 91 blommande stänglar, varav 3 i en ny grupp mitt mellan de två tidigare sedda. Detta kan tyda på att arten lyckats fröföröka sig på lokalen under senare år. Ag, *Cladium mariscus*, fortsätter att öka på lokalen och små plantor av al och björk har invaderat lokalen i oroande grad. Dessa måste betraktas som ett hot mot svarttågen.

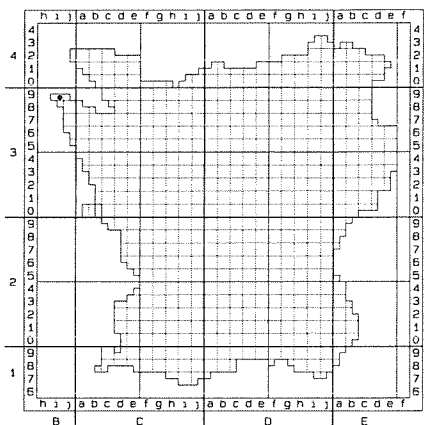
Kickxia elatine, spjutsporre

Liksom många andra ettåriga växter som är knutna till kulturmark som åkrar, trädor och ruderatmarker, är det svårt att få ett riktigt grepp om spjutsporrrens aktuella status. Dock är den utan tvekan numera ett mycket ovanligt ogräs, som under 1990-talet endast iakttagits på ett fåtal platser i sydvästra Skåne. Flera av lokalerna finns i V. Klagstorp söder om Malmö, men spjutsporren har även aktuella förekomster i Uppåkra, Lund, Dalby och Lomma.

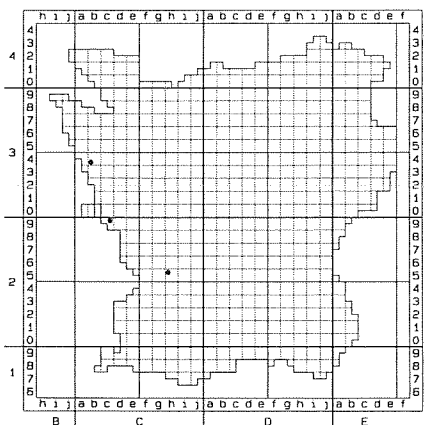
Lathyrus sphaericus, vårviol

Vårvialen blommar årligen i ett varierande antal individ på sin solvarma klipphylla på Kullaberg. En vana den glädjande nog varit trogen alltsedan den upptäcktes här 1869. 1996 kunde 58 exemplar inräknas, vilket måste betecknas som ett normalår. Varje år brukar även vårvialen kunna ses i några exemplar i golfbaneruffen vid Kullagården, även denna belägen inom Kullabergs naturreservat. Här upptäcktes växten så sent som 1979. Hit anses vårvialen ha kommit med vickerfrö på 1950-talet.

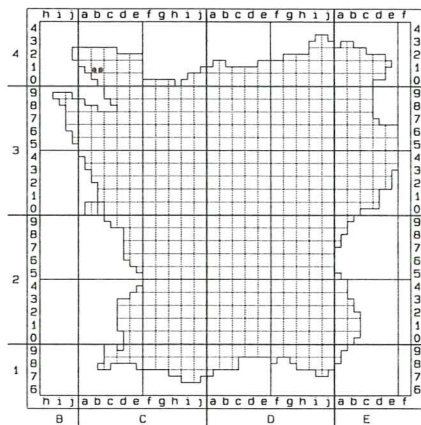
Leontodon taraxacoides, strimfibbla

Strimfibblan har en sedan gammalt känd lokal i Helsingborg där den förekommer rikligt med tre delpopulationer. Sedan förra årsrapporten kom, har ytterligare två skånska lokaler kommit till kännedom. 1989 fanns en stor "tuva" med strimfibbla på en gräsmatta i Lund, 2C 5h NV. Det är inte känt om den fortfarande finns kvar här. 1994 upptäcktes strimfibblan i en rik förekomst, ca 100-talet ex, på en kyrkogård i Landskrona, 2C 9c NO. Även här växer strimfibblan, gräsfröinkomling som den är, i en gräsmatta.

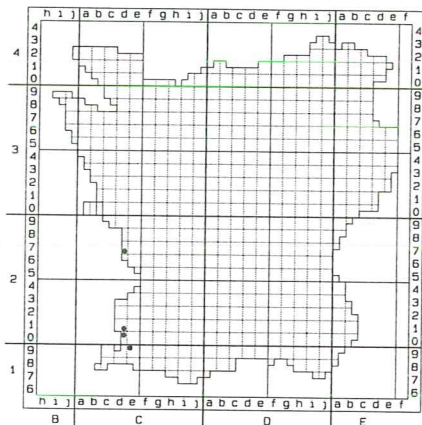
Luronium natans, flytsvalting

Flytsvaltingen förekommer i Sverige på en lokal i Halland och i fyra närbelägna strandgölar i Västra Karup. Artens aktuella status och dess ekologi finns noggrant redovisad i Medlemsbladet 1995:2. Här framkommer bl. a. att flytsvaltingen är tämligen konkurrenssvag och gärna etablerar sig på mera öppen mark, där vegetationen inte är sluten utan ständigt påverkas av betning och tramp. Om flytsvaltingen skall finnas kvar på sina växtplatser i framtiden är det viktigt att betet av nötkreatur fortsätter och i vissa partier till och med utökas.

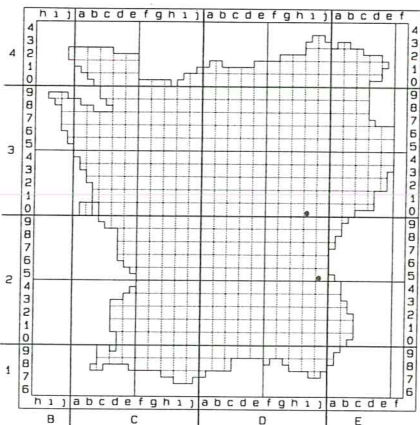
Melilotus dentata, strandsötväppling

Strandsötväppling beskrevs som egen art 1802 och upptäcktes som svensk art några år senare (1814). Sammanlagt har den noterats på omkring 15 lokaler utmed den skånska Öresundskusten, från Stora Hammar i söder till Härslov i norr. Den försvann från flera lokaler redan under 1800-talet och den negativa utvecklingen har fortsatt under detta sekel. Idag är strandsötväppling mycket ovanlig och har endast fyra kända förekomster. Vid Gässie, 2C 1d SO, har den glädjande nog hämtat sig väl och blommade 1996 i 300-400 individ. Även förekomsten vid Barsebäck var riklig 1996 (ca 500 plantor).

Minuartia viscosa, sandnörel

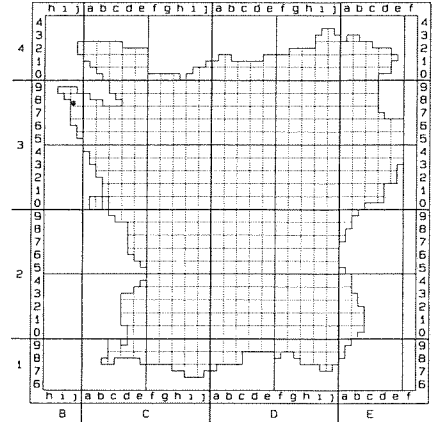
Sandnörel har under årens lopp blivit funnen på ca 50 lokaler i Skåne, i huvudsak i Vombsänkan och i landskapets östra delar. De senaste decennierna har den dock endast varit årsviss inom ett mycket begränsat område vid Lyngsjö i Kristianstads kommun. Här har den under senare år förekommit i 1000-tals exemplar. En rapport om sandnörel i Ravlunda 1991 är trovärdig, inte minst genom att sandnöreln fram till 1960-talet blivit funnen på flera platser i Ravlunda socken. Arten har eftersökts vid flera tillfällen på denna lokal men inte kunnat återfinnas.

Misopates orontium, kalvnos

Kalvnosen betraktades som försvunnen från Skåne då den 1995 blev återfunnen på en lokal i Brunnbys, 3B 8j SV, där den tidigare iakttagits 1985-1990. 1995 fanns här 16 plantor. 1996 hade antalet blommande plantor ökat till över 500, främst som en följd av att lokalen markbereddes hösten 1995 och frön från lokalen såddes i april 1996.

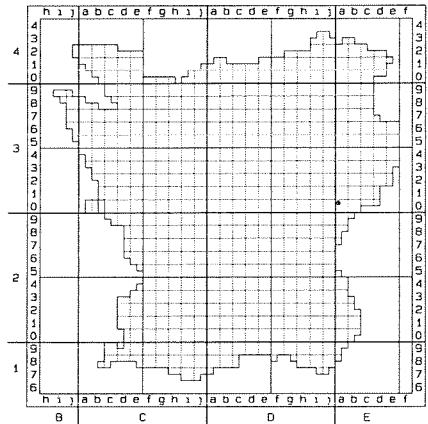
Kalvnos finns även i flera landskap i södra Sverige. Från att ha blivit mycket ovanlig som åkerogräs, har kalvnos börjat etablera sig längs vägar och järnvägar.

Najas flexilis, sjönajas

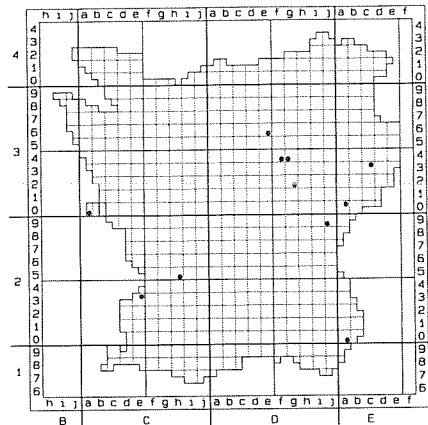
I Medlemsbladet 1996:3 rapporteras om det sensationella fyndet av sjönajas i Hammarsjön, 3E 0a NV, sommaren 1996. Arten har tidigare blivit funnen i flera skånska sjöar, senast i Finjasjön i mitten av 1960-talet. I Hammarsjön blev sjönajasen funnen som ett litet, fritt flytande fragment. Framtida undersökningar får visa artens status och utbredning i sjön. Fyndet borde även uppmuntra till efterforskningar i andra skånska sjöar som kan tänkas hysa arten.

Sjönajas är en av Sveriges ovanligaste växter. Förutom det aktuella fyndet har den senast varit sedd i en sjö i Södermanland 1988.

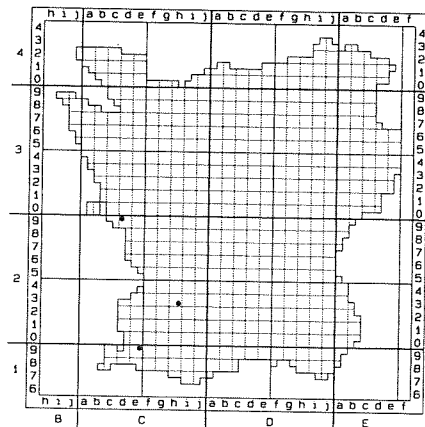
Nepeta cataria, kattmynta

Kattmyntan är ursprunglig i Sydeuropa och Mindre Asien. Den odlades förr som medicinalväxt, främst för att den ansågs lugnande på nervsystemet och befördrade matsmältningen. Numera påträffas den sällsynt förvildad på avstjälpningsplatser, vid gårdar och annan liknande kulturmark. Under 1990-talet har den noterats från sammanlagt 13 lokaler i Skåne, rikligast vid en gård i Östra Nöbbelöv, 2E 0a SO, där den upptäcktes 1995 med ca 100 blommande stänglar.

Orobanche minor, klöversnyltrot

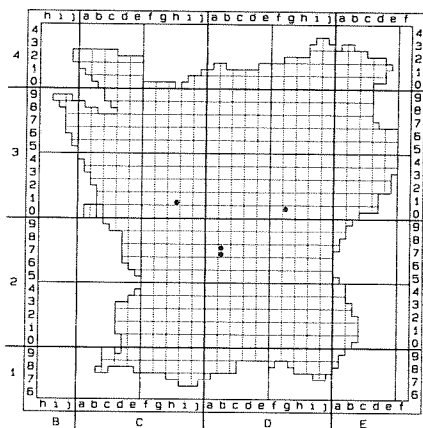
Klöversnyltrot är endast känd från tre lokaler i Skåne, dit den anses ha kommit tillsammans med klöverfrö. Den snyltar huvudsakligen, sitt namn troget, på klöverarter och varierar stort i antalet exemplar från år till år. På lokalen i Håslöv, 1C 9e NO, fanns endast 2 ex. 1996 och i vägdiket vid Hyby, 2C 3h SO, kunde inte ett enda exemplar återfinnas (1995 - 8 ex). På lokalen i Landskrona, 2C 9d NV, fanns däremot klöversnyltrot i 100-tals exemplar i ett klöverfält 1996.

Orobanche reticulata, tistelsnyltrot

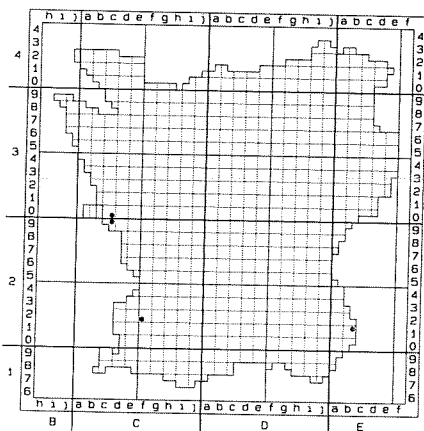
Tistelsnyltrotten blev så sent som 1974 medlem av den skånska floran. Detta år blev den funnen på några närbelägna platser i Rövarekulans naturreservat i Gudmuntorp, 2D 7b SV och NV, där den parasiterar på kåltistel, *Cirsium oleraceum*. Antalet observerade exemplar var 1995 200 st., ett antal som tycks vara ganska stabilt alltsedan upptäcktsåret.

Tistelsnyltrotten finns även insådd/inplanterad i Ask och i Västra Vram. Förutom i Skåne finns arten spontan i Västergötland på omkring fyra lokaler.

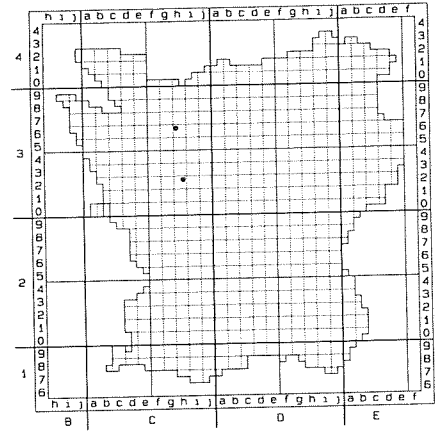
Parietaria officinalis, väggört

Väggört har tidigare odlats som läkeväxt och förekommer som kvarstående eller förvildad i vårt land. Den växer på kväverik, frisk kulturmark vid gator och murar, i gamla trädgårdar och parker samt på avfallsplatser. I Simrishamn, där den första gången noterades 1832, har den sina stabilaste förekomster och finns fortfarande kvar på flera närliggande lokaler på bakgårdar och i rabatter. Under 1990-talet har väggört även noterats i Malmö och Landskrona. Arten finns även införd och förvildad i parken vid Säbyholm.

Polystichum braunii, skuggbräken

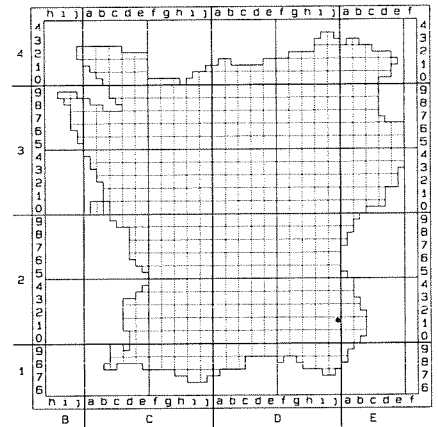
Skuggbräken finns på två närbelägna platser i Skåralidsravinen i Konga, 3C 2h NO. 1995 kunde endast 11 + 2 exemplar av arten räknas in, vilket är betydligt lägre än tidigare rapporter givet vid handen. På lokalen i Rya, 3C 6h NV, där skuggbräken upptäcktes i 1 exemplar 1986, hade plantan 1995 lossnat från klipp-springan den växte i och bestod endast av vissna blad. De är okänt om plantan lyckats överleva på lokalen.

Potamogeton trichoides, knölnate

I Medlemsbladet 1996:3 rapporterades om det glädjande återfyndet av knölnate i dammen i Östra Tommarp, 2D 1j NO, där den första gången blev funnen 1926 men ej setts till sedan början av 1980-talet. Återfyndet är utan tvekan ett resultat av att de träd som beskuggade dammen röjdes bort våren 1996 och att knölnaten genom ökat ljusinflöde åter kunnat "blomma" upp.

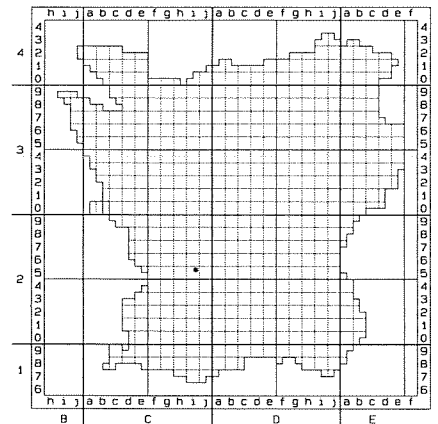
Förutom i den sydöstsånska dammen, finns knölnate på ca 10 närbelägna lokaler i Göteborgsområdet.

Rorippa microphylla, bäckfräne

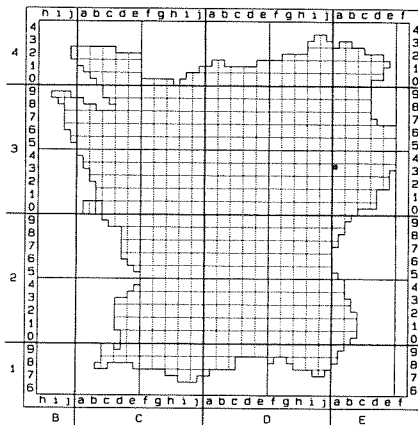
Bäckfräne förekommer i Sverige på tre närbelägna platser invid Sularpsbäcken i Södra Sandby och Hardeberga, 2C 5i NO. Arten växer i välbetad ängsmark både inom och utanför naturreservatet Fågelsångsdalen. 1996 kunde sammanlagt 120 exemplar noteras, vilket är betydligt lägre än de 265 exemplar som kunde räknas in 1995, men likvärdigt med närmast föregående år.

1994 rapporterades om flera förekomster av bäckfräne mellan Södra Sandby och Sularpsbäckens utlopp i Kävingeån. Arten har emellertid inte kunnat återfinnas på dessa platser.

Rosa agrestis, åkerros

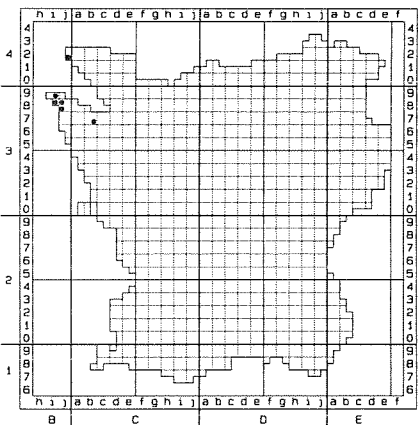
Norden ovanligaste växt, åkerrosen, finns fortfarande kvar i sitt enda exemplar i Österslöv, 3E 3a NV. Busken är starkt hotad då schaktmassorna från igenfyllnaden av det gamla kalkbrottet nu når ända fram till rosen. Även om markägaren nu förefaller ha avslutat utfyllnadsarbetet kan busken lätt skadas av nedrasande stenar och jord. För att om möjligt rädda kvar arten på växtplatsen sattes våren 1996 4 sticklingar i den omedelbara närheten. Det är ännu för tidigt att avgöra om någon av sticklingarna lyckas överleva.

Rubus polyanthemos, blomsterbjörnbär

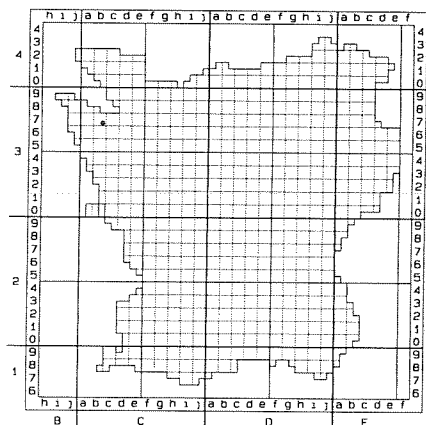
Blomsterbjörnbär finns i Sverige endast på några platser i nordvästra Skåne, förutom att den är tillfälligt inkommen med timmer på en lokal i Värmland. I och kring Mölle i Brunby har arten många och livskraftiga bestånd. 1996 kunde björnbäret sammanlagt noteras inom 39 hektarrutor. Blomsterbjörnbär finns dessutom i Farhult, 3C 7b SO, och på Hallands Väderö i Torekov, 4B 2j SO.

Blomsterbjörnbär finns närmast på norra Själland; lokaler som väl ansluter till de skånska förekomsterna.

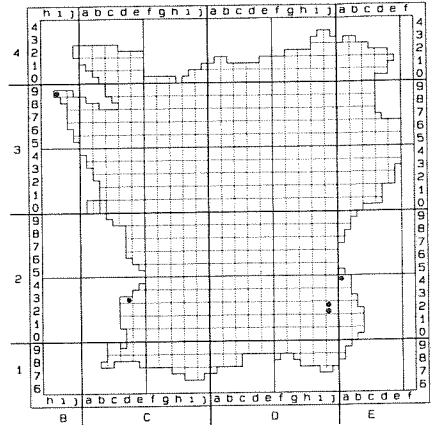
Rubus pyramidalis, pyramidbjörnbär

Liksom föregående art finns pyramidbjörnbäret i Sverige endast i nordvästra Skåne och på en tillfällig timmerlokal i Värmland. I Farhult, 3C 7b SO, finns arten på tre dellokaler om vardera ca 10 m². Den växer här i skogsgläntor och under större ekar vid ett skogsbryn. Förekomsterna vid Farhult härrör från inplantering från en numera utgångna lokal i Väsby. Liksom blomsterbjörnbär finns även pyramidbjörnbär närmast på norra Själland.

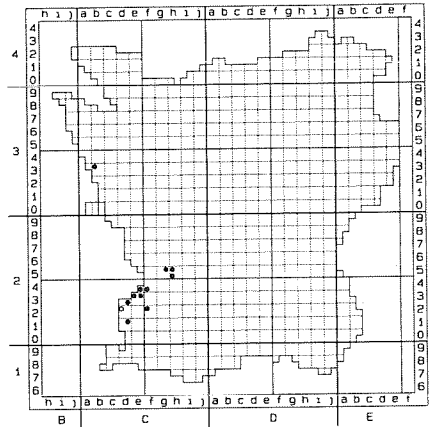
Sagina apetala ssp. *apetala*, fältnarv

Fältnarv har blivit funnen på omkring 20 lokaler i Skåne, huvudsakligen i kustnära trakter i de södra och sydöstra delarna av landskapet. Den förefaller ha gått tillbaka och är idag endast känd från 4 lokaler. På Kullaberg i Brunnby och vid Stenshuvud i Södra Mellby har växten funnits under lång tid, medan en ny förekomst för fältnarv upptäcktes 1990 vid Listarum i Smedstorp socken (inom 2 kartkvadranter). Här har den emellertid inte kunnat återfinnas under de senaste åren. 1995 upptäcktes en ny lokal för denna exklusivt skånska växt vid Limhamn i Malmö.

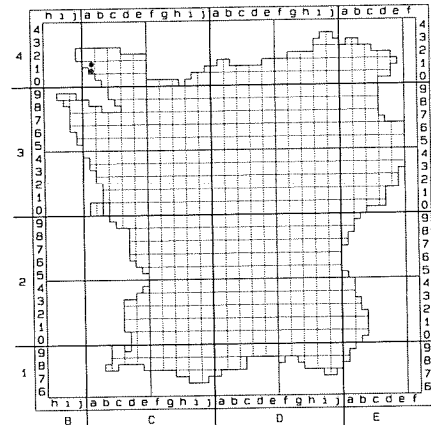
Sagina apetala ssp. *erecta*, hårnarv

Från att i Sverige senast ha varit sedd i Maglehem 1956, gjordes 1994 de uppseendeväckande fynden av hårnarv på flera ställen i Malmö och i Lund. Antalet kända lokaler har växt för varje år och den är nu känd från 10 lokaler i Malmö, 4 lokaler i Lund och 1 i Helsingborg. Många av förekomsterna har varit mycket individrika. De gamla fynden av hårnarv gjordes framförallt i sandiga åkrar och trädor, medan den nu enbart blivit funnen på kraftigt kulturpåverkad mark som parkeringsplatser, trottoarer och ruderatmarker vid industrier. Troligen kommer antalet lokaler för arten att öka även kommande år.

Scutellaria minor, småfrossört

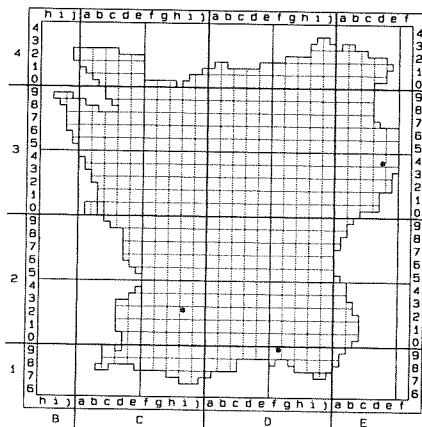
Småfrossört upptäcktes så sent som 1944 i Västra Karup i nordvästra Skåne. Här finns arten på ett antal närbelägna platser utmed havet strax söder om Torekov. Småfrossört växer på näringsfattig torvmark intill små kärr och gölar på öppna fukthedar. Området, som är naturreservat, hävdas väl och arten förefaller inte ha minskat under senare år, även om antalet blommande individ varierar starkt från år till år. Det är viktigt att ett lämpligt betetryck bibehålls som gynnar småfrossörten och alla andra ovanliga växter som finns på dess växtplatser.

Senecio congestus, kärrnocka

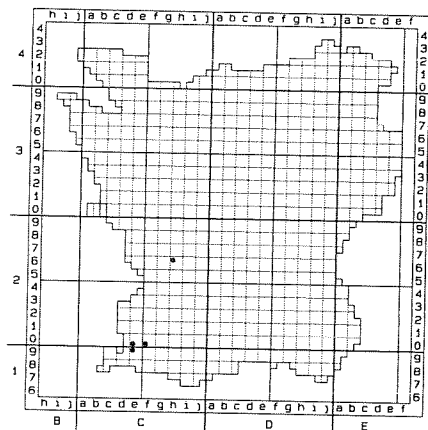
Kärrnockan har sin enda livskraftiga förekomst i Sverige vid Levasjön i Ivetofta, 3E 4d SO. 1996 kunde drygt 1000 blommande stänglar räknas in längs en knapp kilometer av sjöstranden. Här växer den nästan uteslutande i den "blå bård" som skapas av betesdjuren. Där djuren inte har möjlighet att beta ut i sjön blir vassarna täta och kärrnockan uteblir.

I Hyby, 2C 2i NV, fanns 1996 kärrnockan i 1 exemplar; få i förhållande till antalet ex 1994, men glädjande med tanke på den uteblivna blomningen 1995. I Öja sågs kärrnockan senast 1991.

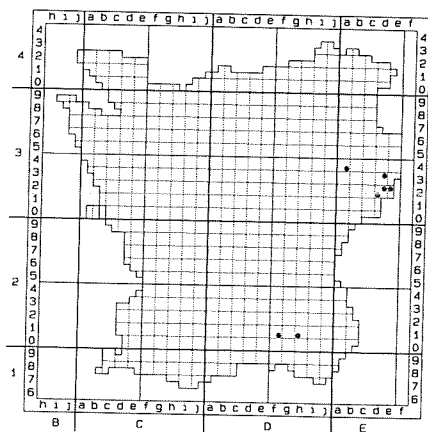
Senecio erucifolius, flikstånds

Flikstånds har varit känd från omkring 15 lokaler i sydvästra Skåne. Arten har gått starkt tillbaka och är numera endast känd från 2 närbelägna lokaler i Vellinge kommun. Flikstånds har sina normala växtmiljöer på kalkrika torrängar och skogsbryn. I Sverige växer flikstånds numera endast kvar i sekundära, kulturskapade miljöer som åkerrennar och vägkanter. På lokalen i Vellinge kunde även 1996 ca 2000 exemplar inräknas, medan antalet exemplar på lokalen i Håslöv fortsatt att minska. 1996 fanns här 95 ex vilket är en 1/7 av antalet rekordåret 1991. På lokalen i Håstad, 2C 6h NV, sågs arten senast 1991.

Senecio integrifolius, fältnocka

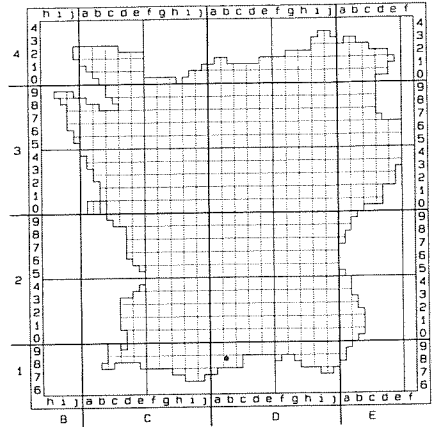
Fältnocka har tidigare varit känd från ett 20-tal lokaler i Skånes kalktrakter, men har försvunnit från många av dessa. Exempelvis är den sedan lång tid tillbaka utgången i västra Skåne. Idag finns den kvar på 7 lokaler i nordöstra och sydöstra Skåne. Några av dessa är mycket individfattiga, medan arten brukar kunna visa upp mer än 500 blommande individ på tre-fyra av lokalerna. 1996 har försök med inplantering/insådd inletts på lokalen vid Åby i Ivetofta, där arten senast sågs i slutet av 1980-talet, samt på lokalen på Lövhall i Österslöv, där endast 1 spontant ex kunde hittas 1996.

Silaum silaus, ängssilja

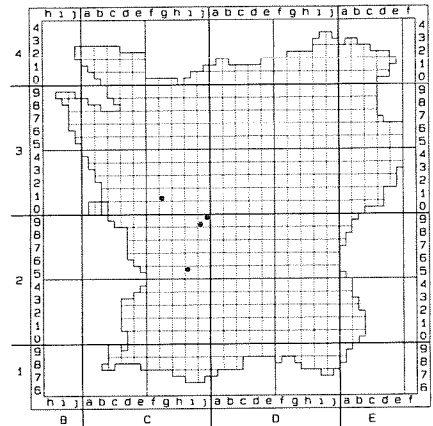
Antalet individ av ängssilja på dess enda växtplats i Norden, en fridlyst vall mellan två åkrar i Östra Vemmenhög, har följts noggrant under en lång följd av år. 1996 fanns här 10 blommande och 4 vegetativa, spontana ex på vallen. Detta är samma antal individ som påträffades 1995.

1991 planterades ett antal exemplar av ängssilja ut på vallen och på några andra närbelägna platser. 1996 fanns här 61 individ, varav 17 blommande, av dessa inplanterade ängssiljor. Växtplatsen sköts genom årlig slåtter och röjning av buskar.

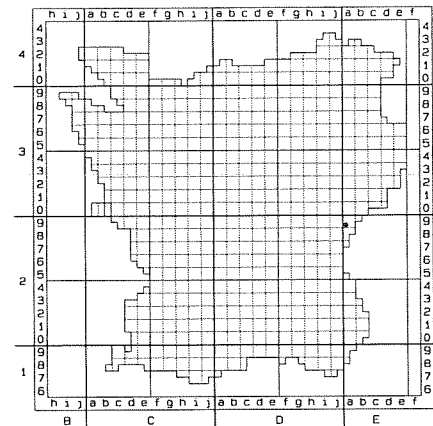
Stachys officinalis, humlesuga

På lokalen på Kungsmarken i Södra Sandby är situationen för humlesuga densamma som närmast föregående år, dvs tillfredsställande. På de 4 lokalerna i Eslövs kommun kunde 1996 sammanlagt omkring 60 exemplar räknas in. Naturvårdskretsen i Eslöv har engagerat sig kraftigt för bevarandet av humlesugan och sköter flera av lokalerna genom årlig slåtter etc. Dessvärre växer den klassiska lokalen i Stehag alltmer igen. Läget är nu kritiskt och av de 9 kvarvarande plantorna förmådde endast 1 blomma. 1994 blev 16 exemplar av humlesuga funna på en skogsväggkant vid Axelvold i Svalöv. Lokalen ligger långt från bebyggelse och är troligen spontan.

Taraxacum austrinum

Taraxacum austrinum är en strandmaskros, *Taraxacum* sect. *Palustris*, som har sin enda svenska växtplats på en betad strandäng i Åhus, 2E 9a SV. 1991 fanns här 18 fertila, samt några sterila individ på lokalen. Arten finns närmast i Danmark där den förekommer mycket sällsynt på sydvästra Själland.

Sårbara arter, hotkategori 2

Sårbar - Arter (taxa) vars överlevnad inte är säkerställd på längre sikt. Innefattar bl. a. arter med allvarlig tillbakagång i numerär eller geografisk utbredning och som möjligen snart kan komma att behöva föras till kategorin Akut hotade.

Rosenlök, rutlåsbräken, flockarun, grusnejlika och stor bockrot (*Allium carinatum*, *Botrychium matricariifolium*, *Centaureum erythraea* var. *erythraea*, *Gypsophila muralis* och *Pimpinella major*) är några av de sårbara arter som blev funna på nya lokaler i Skåne under 1996.

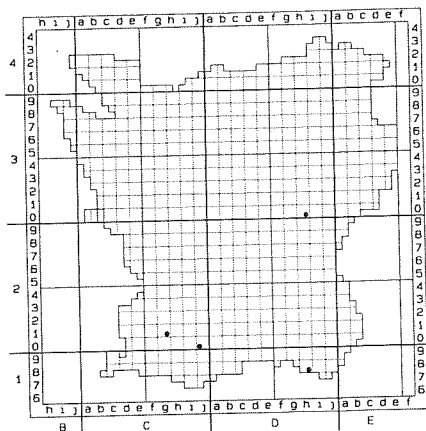
Antalet svenska sårbara kärlväxter i Skåne uppgår idag till 61 taxa. Gråmalva, *Lavatera thuringiaca*, har tillkommit. Denna art blev funnen redan 1994 men först nu har det uppmärksammats att arten är en av de hotade växterna i Sverige. Råglosta, *Bromus secalinus*, har inte tagits med i årsrapporten, då arten endast finns som odlad i Skåne.

<i>Agrostemma githago</i> , klätt	20	<i>Isolepis setacea</i> , borstsäv	30
<i>Allium carinatum</i> , rosenlök	20	<i>Juncus capitatus</i> , huvudtåg	30
<i>Alopecurus myosuroides</i> , renkavle	20	<i>Lathyrus tuberosus</i> , knölvial	30
<i>Anthericum liliago</i> , stor sandlilja	21	<i>Lavatera thuringiaca</i> , gråmalva	31
<i>Anthriscus caucalis</i> , taggkörvel	21	<i>Liparis loeselii</i> , gulyxne	31
<i>Anthriscus cerefolium</i> , dansk körvel	21	<i>Luzula sylvatica</i> , storfryle	31
<i>Apium inundatum</i> , krypfloka	22	<i>Lysimachia nemorum</i> , skogslysing	32
<i>Arnoseris minima</i> , klubbfibbla	22	<i>Malva pusilla</i> , vitt kattost	32
<i>Astragalus arenarius</i> , sandvedel	22	<i>Medicago minima</i> , sandlusern	32
<i>Botrychium matricariifolium</i> , rutlåsbräken	23	<i>Montia arvensis</i> , vårkällört	33
<i>Bromus arvensis</i> , renlosta	23	<i>Oenanthe fistulosa</i> , pipstäkra	33
<i>Cardamine parviflora</i> , strandbräsma	23	<i>Ononis campestris</i> , busktörne	33
<i>Carex maritima</i> , bägstarr	24	<i>Ornithopus perpusillus</i> , dvärgserradella	34
<i>Centaureum erythraea</i> var. <i>erythraea</i> , flockarun	24	<i>Orobancha elatior</i> , klintsnyltrot	34
<i>Cerastium brachypetalum</i> , raggav	24	<i>Petrorhagia saxifraga</i> , klippnejlika	34
<i>Cuscuta epithymum</i> , ljungsnärja	25	<i>Pilularia globulifera</i> , klotgräs	35
<i>Dianthus armeria</i> , knippnejlika	25	<i>Pimpinella major</i> , stor bockrot	35
<i>Dianthus superbus</i> , praktnejlika	25	<i>Polysticum aculeatum</i> , uddbräken	35
<i>Erucastrum gallicum</i> , kålsenap	26	<i>Potamogeton acutifolius</i> , spetsnate	36
<i>Euphorbia exigua</i> , småtörel	26	<i>Potentilla sterilis</i> , smultronfingerört	36
<i>Falcaria vulgaris</i> , skärblad	26	<i>Pulmonaria angustifolia</i> , smalbladig lungört	36
<i>Gagea arvensis</i> , luddvärlök	27	<i>Ranunculus arvensis</i> , åkerranunkel	37
<i>Geranium palustre</i> , kärnäva	27	<i>Ranunculus fluitans</i> , jättemöja	37
<i>Geranium phaeum</i> , brunnäva	27	<i>Rorippa nasturtium-aquaticum</i> , källfräne	37
<i>Gypsophila muralis</i> , grusnejlika	28	<i>Salvia verticillata</i> , kranssalvia	38
<i>Hieracium caespitosum</i> , ängsfibbla	28	<i>Valerianaella dentata</i> , sommarklynne	38
<i>Herminium monorchis</i> , honungsblomster	28	<i>Verbascum densiflorum</i> , ölandskungsljus	38
<i>Holosteum umbellatum</i> , fågelarv	29	<i>Verbascum lychnitis</i> , grenigt kungsljus	39
<i>Hypericum humifusum</i> , dvärgjohannesört	29	<i>Vicia villosa</i> , luddvicker	39
<i>Iris spuria</i> , dansk iris	29	<i>Viola uliginosa</i> , sumpviol	39
		<i>Vulpia bromoides</i> , ekorrsvingel	40

Agrostemma githago, klätt

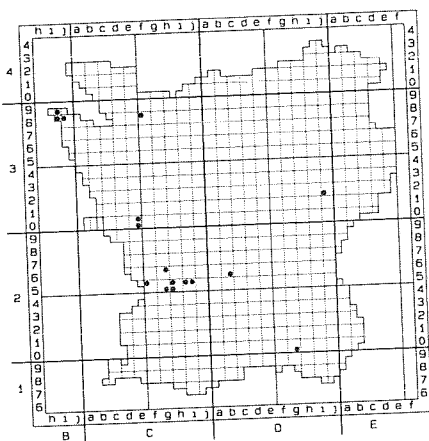
Under det senaste decenniet har det blivit populärt att så in klätt i väglänther och på likande biotoper. Så har skett på ett 20-tal platser, främst i södra och sydvästra Skåne. På de flesta ställen där växten blivit insådd har den visat sig vara kortlivad. Klätt är även föremål för odling i allmogeåkrar etc.

Genom alla odlingsförsök är det ofta svårt att avgöra om de förekomster som rapporteras är spontana eller inte. Det står dock klart att klätt, som spontan, numera är en mycket ovanlig växt i Skåne. På kartan visas de förekomster där den växer spontant eller möjligen spontant.

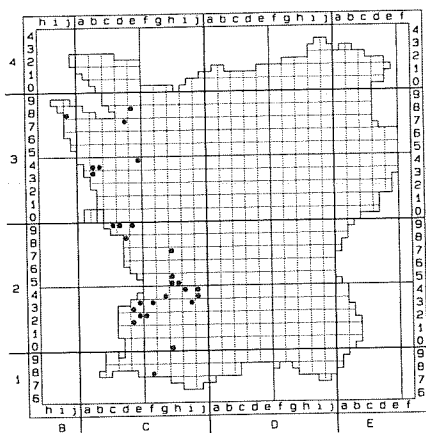
Allium carinatum, rosenlök

I Sverige är rosenlök endast känd som ursprunglig från Skåne där den blivit funnen på sammanlagt omkring 30 lokaler. På en del av dessa har växten troligen kommit in som förorening i utländskt gräsfrö, medan den på andra betraktats som indigen. På mera naturliga lokaler växer rosenlök på torrängar, i snårig buskmark och på klipphyllor. Som gräsfröinkomling förekommer den i parker, i vägkanter och på banvallar. Nu finns den kvar på ett 10-tal lokaler, varav den på några förekommer relativt rikligt. På 5-6 av lokalerna som redovisas på kartan är rosenlöken från början medvetet införd.

Alopecurus myosuroides, renkavle

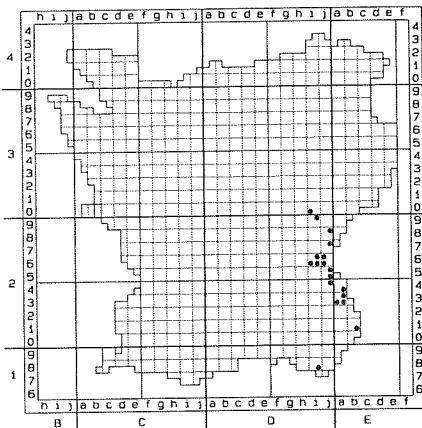
Renkavle, som är ursprunglig i medelhavsområdet, har som tillfällig växt blivit funnen i många landskap norrut till Västerbotten. Som ett mera bofast ogräs är den idag känd från Skåne, Öland och Gotland. Under 1990-talet har renkavle rapporterats från ett 30-tal lokaler i västra Skåne. På många av dessa förekommer arten rikligt och över huvud taget tycks den vara på expansion i denna del av landskapet. Renkavle är en ettårig art och förkommer på kraftigt kulturpåverkad mark som åkrar, vägrenar och ruderatmarker.

Anthericum liliago, stor sandlilja

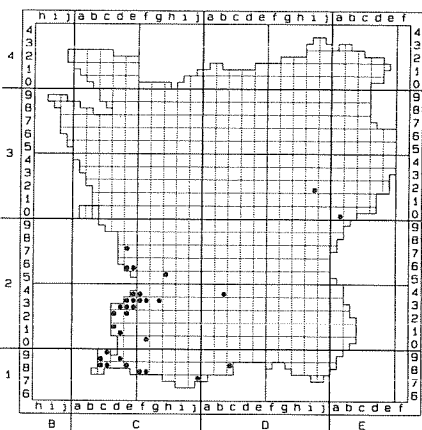
Stor sandlilja växer på kalkhaltiga, sandiga marker i östra delen av landskapet. Här är den känd från knappt 20 lokaler från Backåkra i söder till Lyngsjö i norr. Fortfarande förekommer den rikligt på exempelvis Kiviks marknadsplats och Vitemölla strandbackar. Här kan den årligen ses i 1000-tals blommande individ.

Även om stor sandlilja, genom sitt kraftiga rotsystem, har möjlighet att överleva lång tid i t. ex. glesa tallskogar, är igenväxning till följd av minskad hävd ett allvarligt hot mot arten.

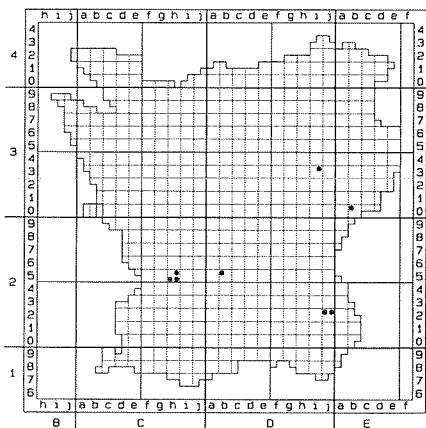
Anthriscus caucalis, taggkörvel

Taggkörvel är kalkgynnad och växer på torr, sandig, näringsrik mark. Växtlokalerna utgöres oftast av kraftigt kulturpåverkad mark som åkrar, trädgårdsland, vägkanter, häckar och ruderatplatser. I Skåne växer taggkörvel även på havsstränder och då gärna på tånggödslade strandvallar. Det är oklart om dessa växtplatser utgör ursprungliga lokaler för arten eller om den tidigt blivit införd genom människans frivilliga eller ofrivilliga försorg och därefter spridits till dessa mera naturliga biotoper. I Skåne har taggkörveln sina flesta lokaler längs kusten mellan Trelleborg och Malmö.

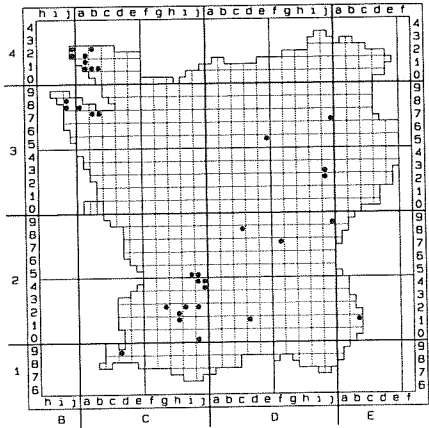
Anthriscus cerefolium, dansk körvel

Dansk körvel är en numera sällan odlad krydd- och grönsaksväxt som kan påträffas på näringsrik odlad mark och på ruderatmarker av olika slag. Under 1990-talet har den endast rapporterats från ett fåtal lokaler i Skåne. Dansk körvel förekommer knappast som naturaliserad i vårt land utan uppträder mest som trädgårdsutkast och som kvardröjande ogräs i eller i omedelbar anslutning till trädgårdar. Även om den på några platser finns kvar som självsått ogräs lång tid efter medveten odling är de flesta sentida fynd av tillfälligt slag.

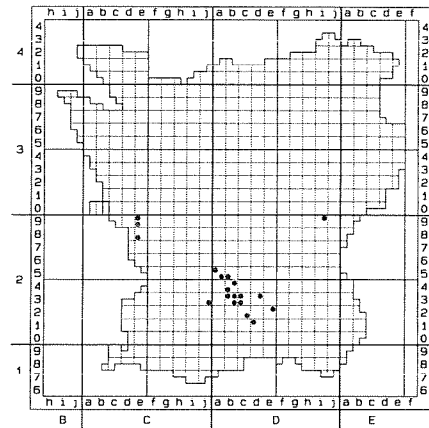
Apium inundatum, krypfloka

I vissa delar som västra Skåne, Halland och södra Bohuslän finns krypfloka fortfarande på åtskilliga lokaler, medan den i andra områden i södra Sverige förefaller ha blivit allt ovanligare. Arten är knuten till och utgör en god indikatorart för rent, näringsfattigt vatten. Dess växtplatser är oftast belägna inom betesmarker där de grunda vattensamlingarna hålls öppna genom djurens bete och tramp. Växten skulle troligen snabbt försvinna om dess växtplatser växte igen till följd av utebliven eller för svag hävd. En ökad eutrofering av de vatten som krypflokan växer i och invid utgör ett annat allvarligt hot

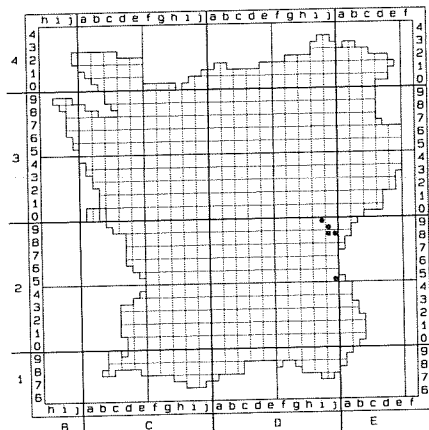
Arnoseris minima, klubbfibbla

Klubbfibbla är en sällsynt växt i de södra delarna av Sverige. Den växer främst i sandiga åkrar och trädor och kan variera kraftigt i individantal på sina lokaler genom den skiftande markanvändningen. I Skåne har klubbfibblan sina flesta växtplatser på de sandiga markerna i Vombsänkan. Här har den under 1990-talet iakttagits på närmre 30 lokaler. På flera av dessa brukar klubbfibblan blomma i tusentals individ. Arten är även känd från sandområdena öster om Landskrona. På Kristianstadsslätten har klubbfibblan under 1990-talet inte kunnat återfinnas på flera lokaler där den fanns för omkring 10 år sedan.

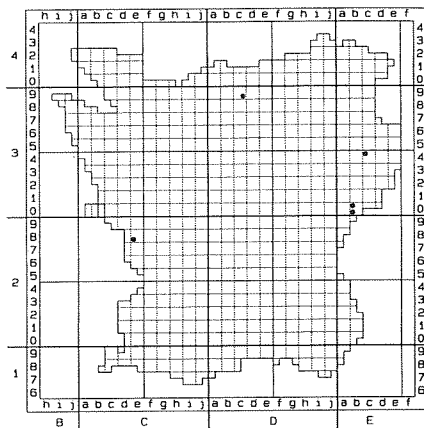
Astragalus arenarius, sandvedel

Sandvedeln är en exklusiv skånsk växt som växer i sandstappsvegetation på fem platser i östra Skåne. Arten har aldrig varit känd från så många fler ställen och klarar sig bra på flera av sina lokaler. På de öppna sandmarkerna vid Kiviks marknadsplats och på Vitemölla strandbackar blommar den årligen mycket rikligt. Likaså förekommer den ymnigt vid Vittskövle driva och tallskogarna norr om denna. Här växer sandvedeln främst i öppen gles tallskog, en biotop som anges som typisk för arten i dess huvudutbredningsområde i östra Europa.

Botrychium matricariifolium, rutlåsbräken

Liksom andra låsbräkenarter uppträder rutlåsbräken ofta oregelbundet på sina växtplatser. 1996 tycks ha varit ett gott år för arten då den iaktogs på hela 4 lokaler: 2 "gamla" och 2 nya. På Ivö fanns 1 ex och på Rinkaby skjutfält kunde sammanlagt 114 ex, spridda på en sträcka av 100 m, räknas in. Under inventeringslägret upptäcktes en ny lokal med 5 individ på en torrbacke vid Höjalen. Även i Åhus blev rutlåsbräken funnen på en ny lokal: 2 ex i en vägren på Äspet. Under 1980-talet sågs rutlåsbräken på Järavallen i Hofterup, vid Västra Ringsjön och vid Nybroåns mynning öster om Ystad.

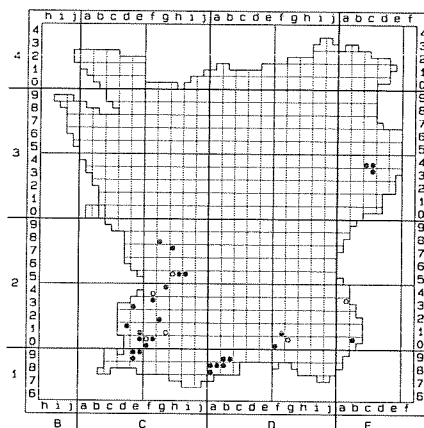

Bromus arvensis, renlost

Renlost tillhör knappast längre de allra ovanligaste arterna i Skåne. Varje år upptäcks nya lokaler för arten och den har nu iakttagits på 35 lokaler i landskapet under 1990-talet.

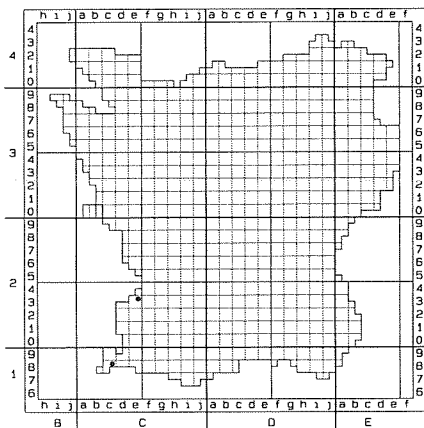
Renlost var tidigare ett åkergräs men har även odlats som fodergräs. Arten är också inkommen tillsammans med orent gräsfrö, särskilt engelskt rajgräs. Numera växer renlost främst på ruderatmarker och i åker- och vägkanter, ofta i stora och livskraftiga bestånd.

Renlostan förekommer idag som bofast i ett flertal landskap i södra Sverige, men har tillfälligt hittats norrut till norra Norrland.

Cardamine parviflora, strandbräsma

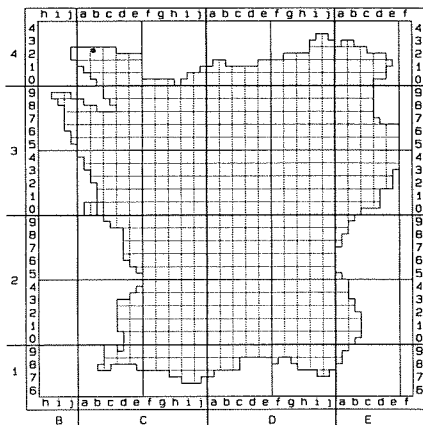
Strandbräsman är sedan gammalt känd från åtskilliga lokaler i mellersta Sverige. 1984 upptäcktes den som ny för Skåne i en hästhage vid Falsterbo dit det troligen kommit med hästar eller utrustning i samband med de ridarrangemang som brukar anordnas på platsen. Sedan arten upptäcktes har den successivt minskat. I mitten av 1980-talet fanns strandbräsman i 1000-tals exemplar. 1996 kunde endast ett 25-tal individ upptäckas. 1990 växte arten i några få exemplar på en jordhög i Malmö: troligen helt tillfälligt då den inte senare kunnat återfinnas.

Carex maritima, bågstarr

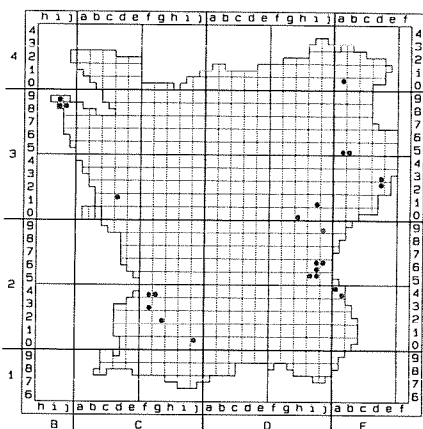
Bågstarr har endast en känd lokal i Skåne; en betad strandäng i Hov på Bjärehalvön. Här upptäcktes arten i mitten av 1950-talet. Bågstarr är även känd från två äldre fynd i samma område. På lokalen vid Hov förefaller förekomsten vara stabil även om antalet individ som kommer upp i blom och frukt tycks variera kraftigt. Vissa år är lokalen så pass hårt betad att det är svårt att säkert bestämma antalet individ.

Förutom i Skåne finns bågstarr i Halland och i Bohuslän samt på en lokal i Sarek dit den kommit in med människans hjälp.

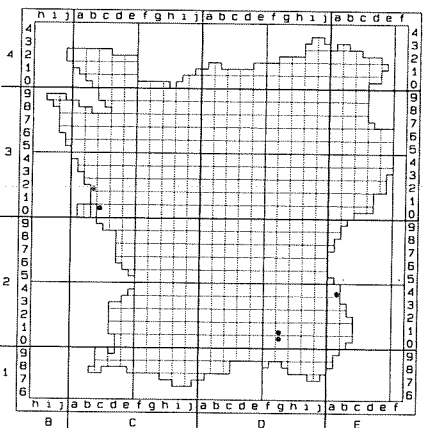
Centaurium erythraea var. *erythraea*, flockarun

Flockarun växer på naturbetesmarker men har även fått en fristad i bl. a. vägslånter där skärningar gjort att rörligt grundvatten bryter fram. Antalet individ som utvecklas kan variera starkt från år till år. Under 1996 har flockarun blivit funnen på ytterligare någon plats i Skåne och är nu känd från drygt 20 aktuella lokaler i landskapet. Förutom från Skåne är flockarun känd från åtskilliga landskap norrut till Södermanland. Arten hotas främst av konstgödsling av naturbetesmarker samt av igenväxning till följd av dålig hävd.

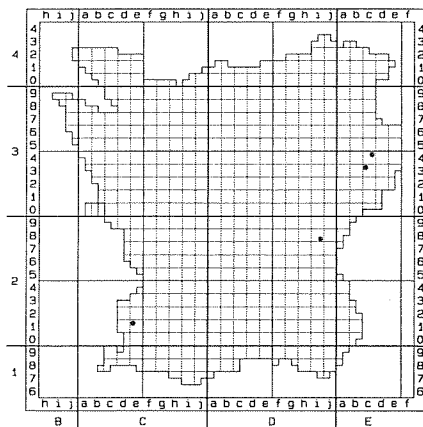
Cerastium brachypetalum, raggarrv

Raggarrv växer på öppen, torr, kalkrik mark. Biotoperna kan vara betade torrbackar och gräshedar, alvarhållar och torra slånter vid havet som hålles öppna genom ras och tramp. Den kan emellertid även förekomma på helt kulturskapade ståndorter som banvallar och vägkanter. I Skåne finns raggarrv på fem sedan gammalt kända lokaler, där den kan förekomma rikligt vissa år. Arten finns även på Öland, Gotland, i Kalmar län, Östergötland och Södermanland. På Gotland finns den på drygt 10 lokaler medan den i övriga landskap endast har enstaka förekomster.

Cuscuta epithimum, ljungsnärja

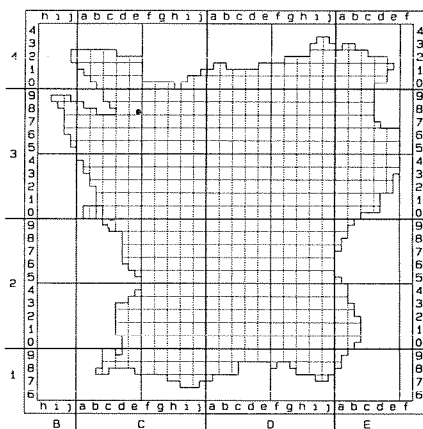
Ljungsnärja är en klorofyllfri växt som inte är så kräsen vad gäller val av värdväxt. Förutom ljung parasiterar den gärna på exempelvis backtimjan och gulmåra. Ljungsnärjan är känd från många landskap upp till Uppland och har betraktats som tämligen sällsynt i Skåne. Numera är den utan tvekan en mycket ovanlig växt i Skåne. Under 1990-talet har ljungsnärja endast noterats från fyra lokaler i landskapet: Klagstorp, Degeberga, Kiaby och Ivö. På Ivö, där den sågs 1990, har den inte kunnat återfinnas under senare år. På Kjugekull i Kiaby har arten sin rikaste och stabilaste förekomst.

Dianthus armeria, knippnejlika

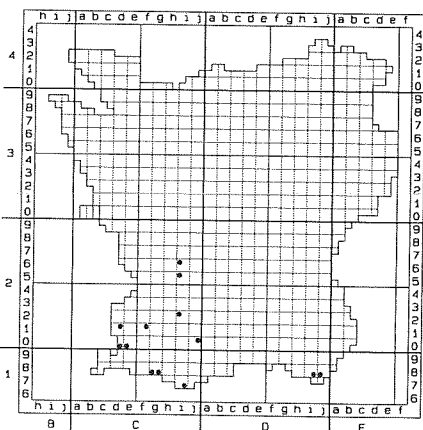
Knippnejlikan har tidigare uppgivits som återfunnen i Skåne genom ett fynd i N. Mellby 1994. Noggrannare kontroller har emellertid visat att växten i N. Mellby inte är knippnejlika utan *Dianthus carthusianorum*, chartreuse- eller brödranejlika, som i Sverige närmast blivit funnen förvildad på Öland och Gotland.

Just som knippnejlikan åter "dödförklarats" i Skåne, visade det sig att den påträffats på en stenmur i en trädgård i Munka Ljungby. Här växte ett flertal ex 1996 under ett träd där taljbol-lar till fåglarna brukar hängas upp vintertid. Den är inte odlad eller medvetet insådd i trädgården.

Dianthus superbus, praktnejlika

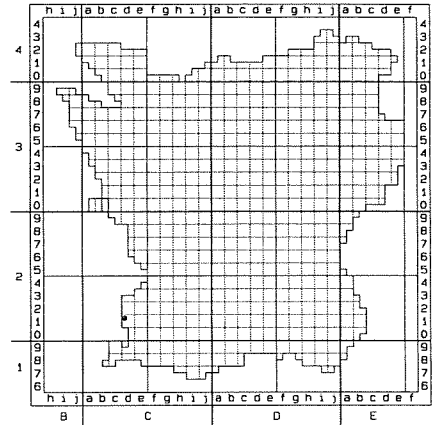
Praktnejlikan finns idag på omkring 10 lokaler i södra och sydvästra Skåne. Två nya lokaler har glädjande nog upptäckts under 1990-talet, men den förefaller dessvärre också ha försvunnit från några lokaler under samma tidsperiod. Sina rikaste förekomster har praktnejlikan på Stavstens udde i Maglarp, 1C 8g SV och SO, och på Hammars näs i St. Hammar, 2C 0d SO. Här blommar växten årligen i mer än 1000 ex. Övriga lokaler är i de flesta fall mycket individfattiga. Förutom i Skåne och södra Halland finns praktnejlikan i Norrbotten och i östra Lule lappmark.

Erucastrum gallicum, kålsenap

Kålsenap är i Skåne en tillfällig och mycket ovanlig adventivväxt som blivit funnen omkring 10 gånger i hamnar och på andra ruderatmarker. Senast sågs den till vid Klagshamn i 8 exemplar 1991. Trots eftersökningar har den inte kunnat återfinnas under senare år.

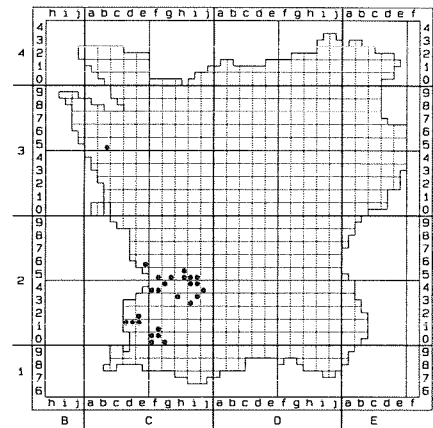
Kålsenapen är ursprunglig i mellersta och västra Europa. Den uppträder tämligen stabilt i bl. a. Stockholmsområdet, men är från Sverige mest känd för sin förekomst vid Tåkern. Här upptäcktes den 1854 och hittades regelbundet fram till 1978. Därefter blev den inte återfunnen här förrän 1993.

Euphorbia exigua, småtörel

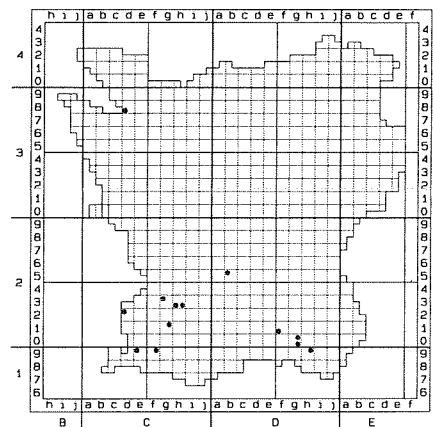
Småtöreln är en trogen följeslagare till den än ovanligare spjutsporren, *Kickxia elatine*. Liksom denna är småtörelns utbredning i Skåne i huvudsak inskränkt till den sydvästligaste delen av landskapet. I detta område förefaller småtöreln inte vara helt ovanlig, även om den utan tvekan minskat i Skåne som helhet. Varje år tillkommer nya lokaler och under 1990-talet har småtöreln blivit funnen på närmre 30 lokaler, på vissa av dem riktigt rikligt.

Förutom i Skåne finns småtöreln som bofast på Öland och Gotland. Här växer arten även på alvarmark.

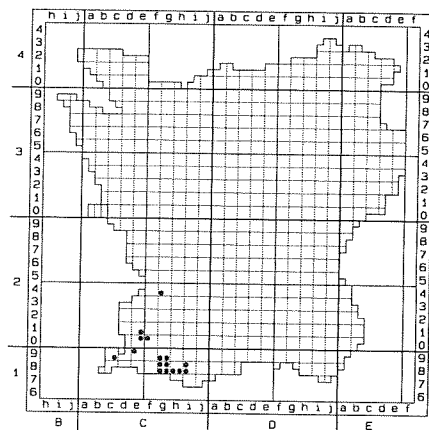
Falcaria vulgaris, skärblad

Skärbladet är ingen ursprunglig växt i Skandinavien utan har huvudsakligen kommit in med orent utsäde. Den kan uppträda som ogräs i åkrar men idag finns de flesta förekomsterna på torra väg- och åkerrenar samt ruderatmarker. Där den väl kunnat etablera sig kan den emellertid bli stationär och långlivad genom sitt väl utvecklade rotsystem. På många av sina drygt 10 aktuella lokaler i Skåne har skärbladet lyckats hålla sig kvar under lång tid och den förefaller inte ha gått tillbaka i nämnvärd grad under senare decennier.

Gagea arvensis, luddvårlök

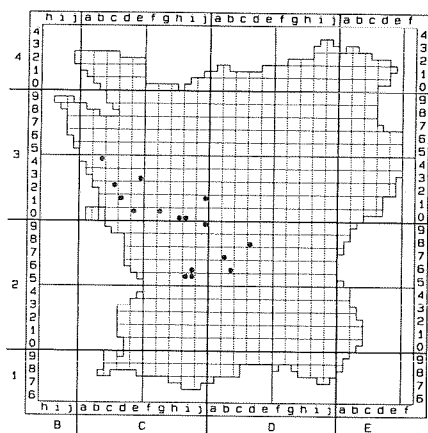
Luddvårlökens utbredning och aktuella status i Skåne 1995 redovisades noggrant i Medlemsbladet 1996:2. 1995 blommade luddvårlöken på 13 lokaler och 1996 visade den sig på 14 lokaler. På kyrkogården i Kyrkoköpinge, 1C 8g NO, fanns 1 blommande ex (dessförinnan 1 ex 1994) och luddvårlöken kunde, vilket är särskilt glädjande, återfinnas i 2 ex på kyrkogården i Eskilstorp, 2C 0e NO. På den sistnämnda lokalen hade den inte setts till sedan 1987, då i 2 ex. Däremot gick arten inte att återfinna på kyrkogården i Hammarlöv, 1C 9g SV, där den året innan fanns i 1 blommande individ.

Geranium palustre, kärnäva

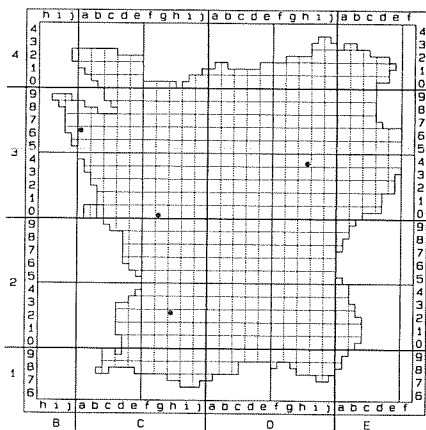
Kärnävan finns på omkring 20 lokaler i mellersta och västra Skåne. Den finns dessutom på en lokal i Uppland dit den troligen är inkommen i sen tid. Tidigare har den även funnits i Halland och vid Göteborg.

Kärnävan växer främst i fuktiga högrötsängar som ofta är skuggade. Med tanke på den igenväxning som sker på många håll, kan man tycka att kärnävan är en art som möjligen skulle kunna hävda sig väl i dagens landskap. Dock har den varit känd från ett mångdubbelt antal lokaler i Skåne, så allt pekar på att kärnävan gått kraftigt tillbaka under senare decennier.

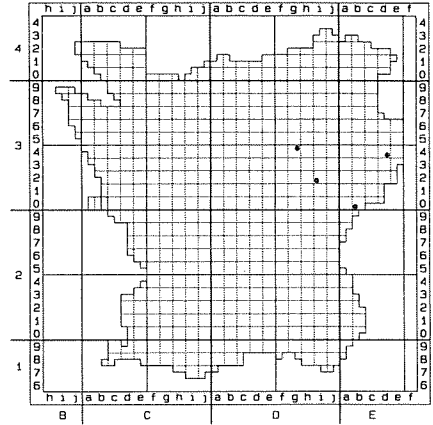
Geranium phaeum, brunnäva

Brunnäva är ursprungligen en sydeuropeisk bergsväxt som tidigare odlats som prydnadsväxt. Den kan påträffas som kvarstående eller förvildad på frisk, ofta skuggig mark i och invid parker och gamla trädgårdar. Brunnävan påträffades första gången i Sverige i slutet av 1700-talet vid Norra Vrams prästgård. Den har därefter blivit funnen i flera landskap i södra och mellersta Sverige. I flera fall har det rört sig om fynd av mera tillfälligt slag. Idag förefaller brunnäva endast vara bofast på ett fåtal lokaler i Skåne, Småland, Västergötland och Närke.

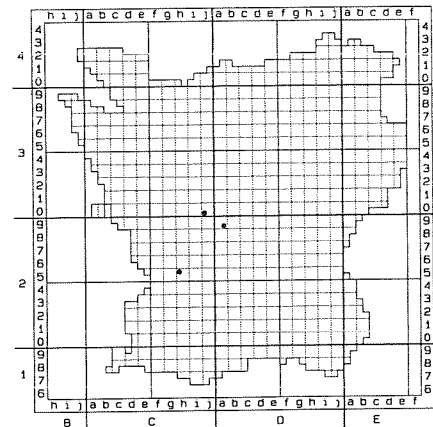
Gypsophila muralis, grusnejlika

Grusnejlikan finns sällsynt på öppen, tidvis fuktig sandmark norrut till Uppland. De flesta aktuella förekomsterna finns i Blekinge, varför det inte är förvånande att de få skånska lokalerna finns i landskapets nordöstra del. Under 1996 blev grusnejlikan funnen med ytterligare två närbelägna förekomster om sammanlagt 10 ex i Åhus, 3E 0b SV, och den blev noterad på en helt ny lokal i Sörby, 3E 4g NO, där 30 ex kunde inräknas. Grusnejlikan blev även återfunnen i ett, men dock, individ på den sedan gammalt kända lokalen vid Allarp i Ivetofta, 3E 4d SO. Vid Skepparslöv fanns den även 1996 mycket rikligt.

Hieracium caespitosum, ängsfibbla

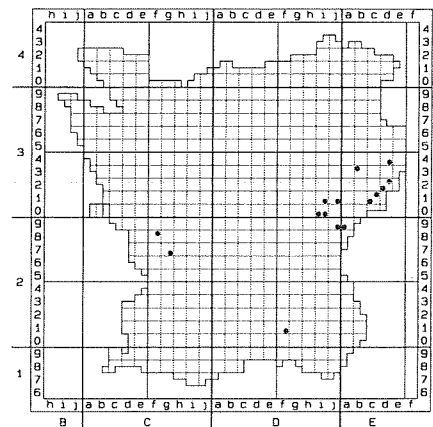
Ängsfibblan kan delas upp i två underarter som dock är oskarpt skilda: ssp. *pratense* som är inhemsk och framför allt växer i gamla slåtterängar, samt ssp. *colliniforme* som är inkommen med gräsfrö och finns naturaliserad i parker, gräsmattor, på banvallar och liknande platser. Ssp. *pratense* finns knappast i Skåne utan de fynd av ängsfibbla som gjorts i vårt landskap bör utan tvekan hänföras till ssp. *colliniforme*. Dess aktuella status i Skåne är oklar, men troligen är den mycket ovanlig. Under den pågående skåneinventeringen har den endast samlats vid tre tillfällen.

Herminium monorchis, honungsblomster

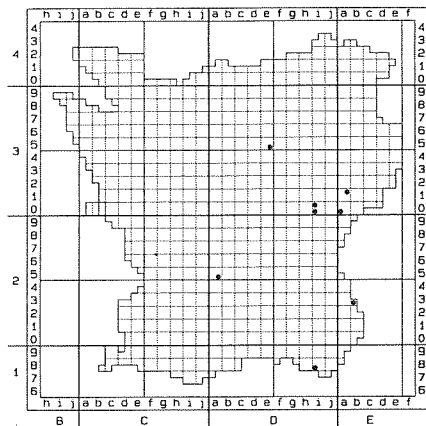
I Skåne har honungsblomstret gått starkt tillbaka i framförallt de västra och södra delarna av landskapet. I dessa delar återstår endast 3 lokaler. Arten har idag sin skånska huvudutbredning i de nordöstra delarna. Under 1990-talet har honungsblomstret här noterats i 12 inventeringsrutor och inte minst i Åhus och Trolle-Ljungby finns flera rutor med mer än en lokal.

Honungsblomstret har under de senaste åren specialinventerats. Artens aktuella status och utbredning i Skåne kommer att presenteras i ett kommande nummer av Medlemsbladet.

Holosteum umbellatum, fågelarv

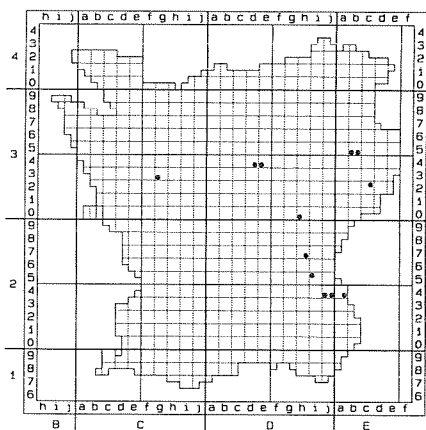
Fågelarv blommar mycket tidigt och vissnar snabbt bort. Den kan därför vara mycket lätt att missa under en inventering. Det är därför troligt att kartan visar alltför få fynd i förhållande till dess verkliga status i landskapet. Sina rikaste aktuella förekomster i Skåne har fågelarven i Lyngsjö, 3D 0i SV. 1996 dominerade arten över närmare 10 ha av de sandiga trädorna vid Lyngsjö kyrka och 1994 iaktogs den som det dominerande "ogräset" i en stor fruktodling i socknen. Förutom i Skåne finns fågelarv i Blekinge, Småland, på Öland och Gotland.

Hypericum humifusum, dvärgjohannesört

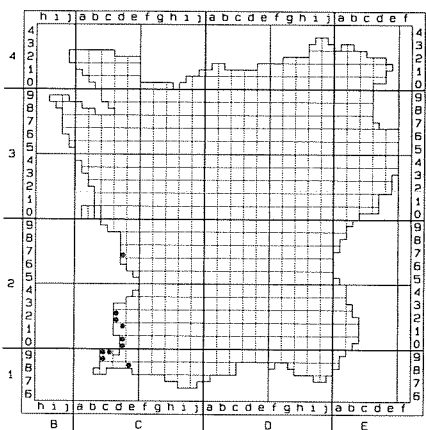
Dvärgjohannesört är känd från södra Sveriges kusttrakter från Bohuslän till norra Kalmar län. De förefaller bli allt ovanligare i Skåne och har under den pågående inventeringen endast blivit funnen på omkring 15 lokaler.

Dvärgjohannesört växer oftast på fuktig, eller tidvis fuktig, kalkfattig grusmark med ett stort vegetationstäck. Det är en konkurrenssvag växt som förefaller vara obeständig på sina lokaler. Växtplatserna är vanligtvis kraftigt kulturpåverkade och kan utgöras av trädor, vägkanter och grustag, där arten uppträder som pionjärväxt.

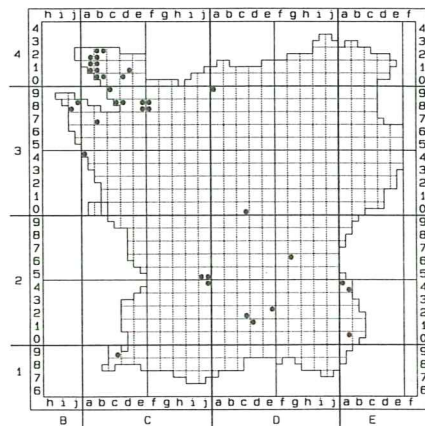
Iris spuria, dansk iris

Dansk iris är en sentida invandrare till Skåne. Första fyndet gjordes vid Limhamn 1955. Idag finns omkring 10 aktuella förekomster på havsstrandängarna i den sydvästra delen av landskapet. Bestånden har följts noggrant under en lång följd av år och visar att antalet individ varierar kraftigt på de flesta lokalerna. Sin stabilaste förekomst tycks dansk iris ha vid Bunkeflostrand, 2C 2d SV, där årligen kring 1000 individ brukar kunna räknas in. Arten är beteskänslig. På lokalen vid Knösen, 1C 9c NO, uppskattades att 95 % av alla stänglar och blomstjälkar avbetades.

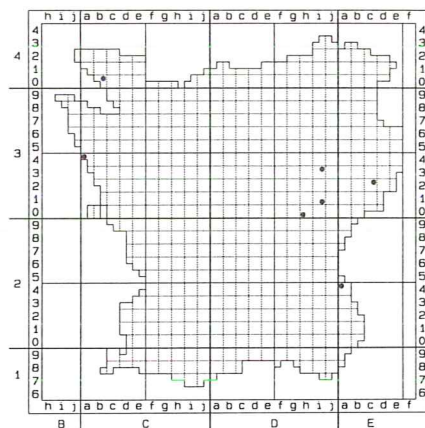
Isolepis setacea, borstsäv

Borstsäv är i Sverige en starkt sydvästlig art som är känd från spridda lokaler i Skåne, Blekinge, Småland, Halland, Bohuslän och Västergötland. Då arten ofta uppträder tillfälligt på sina växtplatser är dess aktuella status svår att bedöma. I Skåne, där flest fynd av borstsäv gjorts, har den noterats på omkring 30 lokaler under de senaste 5 åren. Arten växer på öppen, fuktig, sandig mark, gärna i närheten av havet. Borstsäven är mycket konkurrenssvag och oftast obeständig på sina växtplatser. Åtskilliga av dess lokaler är belägna i naturreservat.

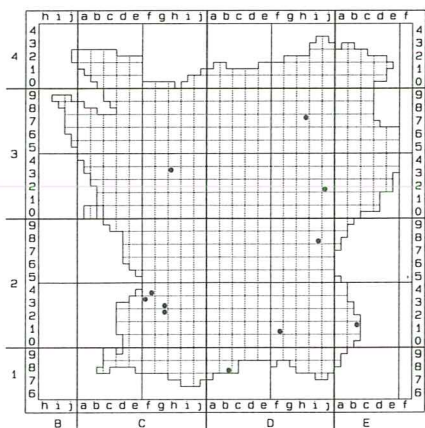
Juncus capitatus, huvudtåg

Huvudtåg växer på blottad, fuktig sandmark i de kustnära trakterna i södra Sverige. Arten är liten och mycket lätt att förbise. Dessutom är den konkurrenssvag och uppträder ofta tillfälligt på sina växtplatser. I Skåne har den sedan mitten av 1980-talet noterats på 8 lokaler. På några av dessa har arten visat sig regelbundet under en följd av år. Vid Kulla-Gunnarstorp i Allerum, 3C 4a NV, fanns 1996 71 ex., vilket är det högsta antalet individ som observerats på många år. Vid fd Trollwood i Gualöv, 3E 2c NV, fanns huvudtåget 1996 i 1000-tals ex. På begränsade ytor var arten helt dominerande.

Lathyrus tuberosus, knölvial

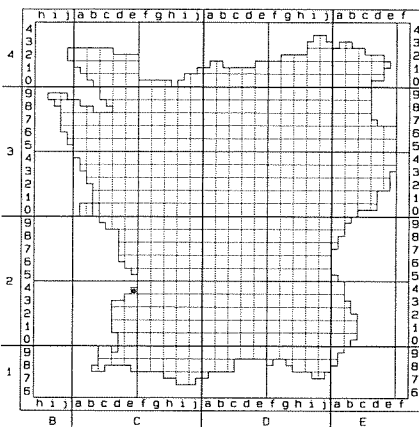
Knölvial är inte inhemsk i Sverige utan har tidigare odlats för sina ätliga rotknölers skull, "vilka kunna liknas vid potates, men äro läckrare, så att de till smaken komma närmast äkta kastanier". Den odlas inte längre utan hittas numera endast på ruderatmarker och i väg- och åkerkanter. Knölvialen är och har varit vanligast i Skåne men har blivit funnen på enstaka lokaler upp till Ångermanland. Under den pågående skåneinventionen har den påträffats på omkring 10 lokaler.

Lavatera thuringiaca, gråmalva

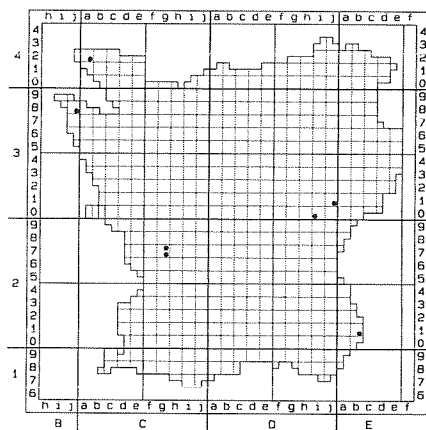
I Skånes Floras kortregister över äldre skånska växtfynd finns endast två uppgifter som rör gråmalva och den står som försvunnen från Malmöhus län i *Rödlistade växter i Sverige 1995*. 1994 och 1995 har arten emellertid observerats i några få exemplar vid en båtuppläggningsplats i Malmö, 2C 4e SO. Framtiden får utvisa om växten ska kunna betraktas som bofast i Skåne.

Gråmalvan är ursprungligen införd som medicinalväxt men finns idag naturaliserad på kulturmark i några landskap i mellersta Sverige.

Liparis loeselii, gulyxne

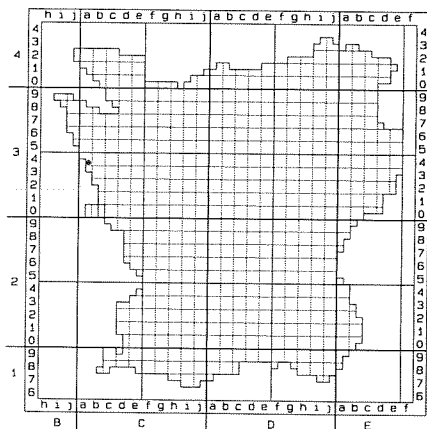
Gulyxne finns endast på 5 aktuella lokaler i Skåne. Sina rikaste förekomster tycks denna svårfunna och svårinventerade orkidé ha i Stångby mosse, 2C 7g SO, och vid Hammarsjön i N. Åsum, 3D 1j SO. Mera sparsamt förekommer den i Simris, 2C 7g SO, och i Lyngsjö, 3D Oi SV. I Zachows mosse i Brunnbys, 3B 8j SO, är det glädjande att hela 36 ex, varav 13 i blom, kunde noteras 1996. Däremot har gulyxne inte kunnat återfinnas varken i Stora Harrie mosse, 2C 7g NO, eller i Hov, 4C 2a SO, trots noggranna efterforskningar. På dessa två lokaler sågs arten senast 1989.

Luzula sylvatica, storfryle

Storfryle förekommer som parkfröinkomling i Skåne, Blekinge och Västergötland. Dessutom finns en troligen spontan lokal i en hedekskog i Halland. I Skåne finns storfryle i en park strax norr om Helsingborg, dit den kommit med tyskt gräsfrö, troligen kring förra sekelskiftet. Växten har tidigare även blivit funnen i Snårestad.

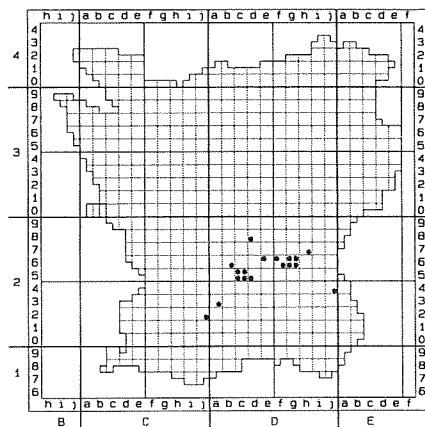
Storfryle växer som ursprunglig vild art på åtskilliga platser i Danmark. Den finns framförallt på östra Jylland, men även så nära Skåne som nordöstra Själland.

Lysimachia nemorum, skogslysing

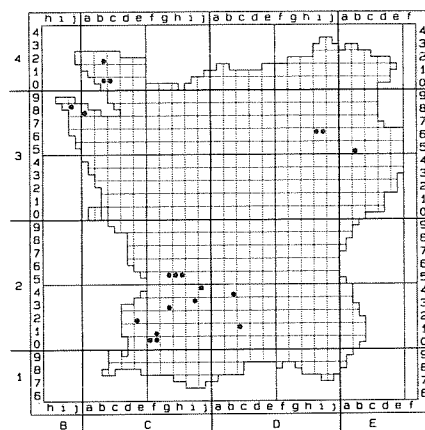
Skogslysingen finns i Skåne samt på två lokaler i nordöstra Kalmar län. Hos oss finns den i den centrala delen av landskapet, huvudsakligen i området från Romeleåsen till Linderödsåsens södra sluttningar. Här är den traktvis mer eller mindre vanlig. Antalet noteringar ökar för varje år och 66 aktuella lokaler finns nu registrerade. På många av lokalerna förekommer skogslysingen i stora och livskraftiga bestånd.

Skogslysingen föredrar alkärr men förekommer även i andra fuktiga skogstyper med rörligt grundvatten och måttlig beskuggning.

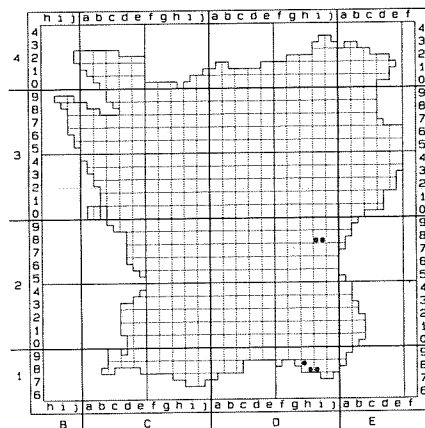
Malva pusilla, vitt kattost

Vit kattost är ett ogräs som tycks ha blivit allt ovanligare även om den blivit funnen på omkring 20 lokaler under den pågående skåneinventeringen. Den växer på kraftigt kulturpåverad, näringsrik mark, gärna vid gårdar med djurhållning. Den kan även förekomma i biotoper som rabatter, gräsmattor och upp trampade betesmarker. Växten anses ha gått tillbaka som en följd av att frigående djur kring gårdarna blivit ovanligare. Liksom sin nära släkting skär kattost, *Malva neglecta*, har vit kattost tidigare odlats som nyttoväxt, både som medicinalväxt och för att användas som spenat.

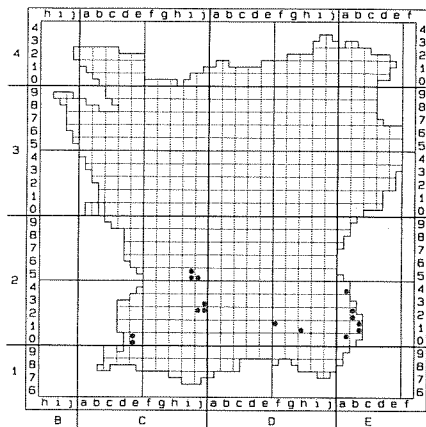
Medicago minima, sandlusern

Sandlusern växer på kalkrika torrängar, branter och hällar i Skåne och på Öland och Gotland. I Skåne finns den dels vid Degeberga, dels längs Kåsebergaåsen. Vid Degeberga finns arten på Söndre klack och vid den nedlagda järnvägen strax väster om samhället samt vid Skadde 1 km öster om Degeberga. På båda lokalerna kunde sandlusern räknas i 1000-tals individ 1996. I branterna på Kåsebergaåsen har sandlusern påträffats på ett 50-tal platser från Hammar till Löderups strandbad. På vissa av dessa dellokaler brukar arten förekomma mycket rikligt.

Montia arvensis, vårkällört

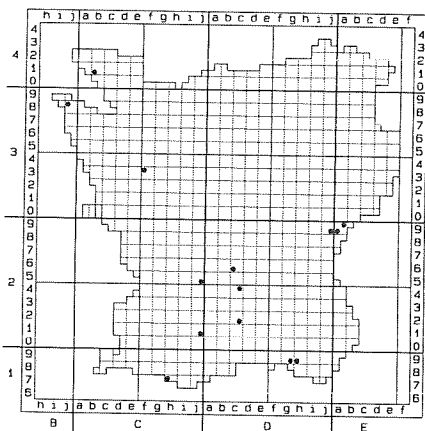
Vårkällörten finns i Skåne, Blekinge och Småland och har tidigare även varit känd från Öland. I Skåne växer den i södra delen av landskapet, från Öresund i väster till Stenshuvud i öster. Då arten har eftersökts speciellt, även på gamla lokaler, har vi idag en god kännedom om vårkällörtens aktuella status i landskapet. Den växer på öppen, fuktig mark på betesmarker, stigar, invid dammar etc men även på översilade hällar invid havet. Vårkällört är en konkurrenssvag art som kan variera kraftigt i individantal år från år. Under 1990-talet har arten noterats från omkring 30 lokaler i Skåne.

Oenanthe fistulosa, pipstäkra

Pipstäkra är numera en ovanlig växt i Sverige. Den finns endast kvar i Skåne och på Gotland, då den numera är försvunnen från Blekinge, Småland och Halland. I Skåne har den varit känd från många platser, men idag känner vi endast till den från omkring 15 lokaler.

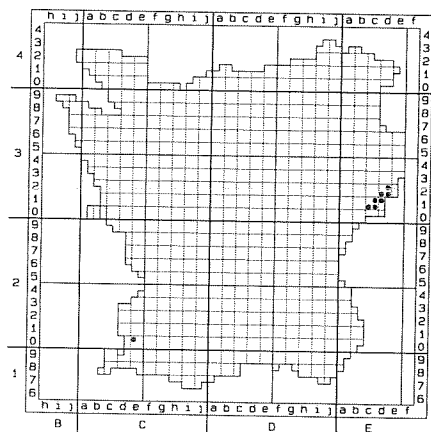
Pipstäkra är kalkgynnad och växer i och invid vatten vid stränder, diken och dammar. Även om arten är eftertraktad av betesdjur och ofta förekommer sparsamt på betade lokaler, är igenväxning på grund av minskad hävd ett allvarligt hot mot pipstäkran.

Ononis campestris, busktörne

Busktörne finns endast i Skåne och i Blekinge. Den har tidigare även vuxit på Gotland.

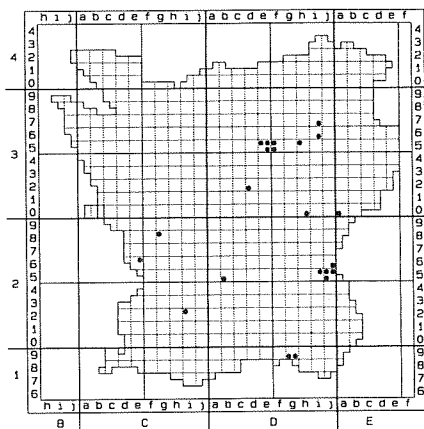
Busktörne är en kalkgynnad art som växer på betade havsstrandängar i nordöstra respektive sydvästra Skåne. I den nordöstra delen finns den på många lokaler längs en lång sträcka av moränkusten: från Fårabäck norr om Åhus till Edenryd i Ivetofta. Från den sydvästra delen finns endast Eskilstorps ängar redovisad. I sin *Falsterbohalvöns flora* visar emellertid John Kraft på ett flertal lokaler i Foteviksområdet från mitten av 1980-talet. Vem vill inventera arten här 1997?

Ornithopus perpusillus, dvärgserradella

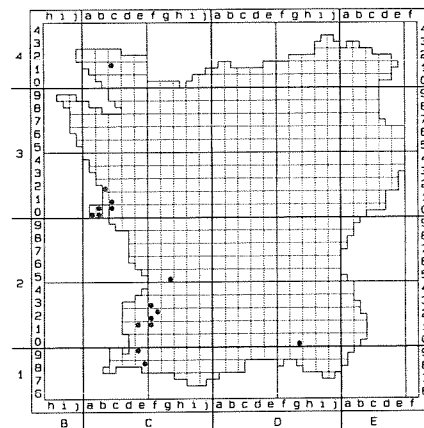
Dvärgserradella är inkommen till Sverige i sen tid. I Skåne blev den första gången funnen 1836 på Nybrofältet i St. Köpinge. Här finns den, 160 år senare, fortfarande kvar och dessutom rikligt. Ymnigt förekommer den även på ett flertal av de övriga 25 lokalerna i Skåne.

Dvärgserradellan växer på närings- och kalkfattiga sandhedar, men kan även finnas på sandiga ruderatmarker. Ofta finner man den tillsammans med hårdsvingel, *Festuca trachyphylla*. Kanske finns frön av dvärgserradella som förorening i vissa gräsfröblandningar.

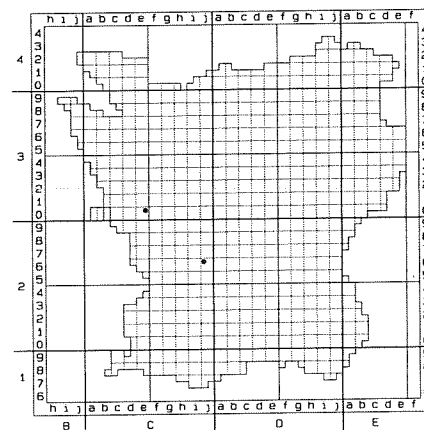
Orobanche elatior, klintsnyltrot

Klintsnyltrot är en klorofyllfri ört som vanligen parasiterar på vädtklint eller rödklint. Växtplatserna är varma, kalkrika backar eller sluttningar, ofta med en artrik torrängsvegetation. Ibland kan den även förekomma i vägkanter. Klintsnyltrotten har sina rikaste växtplatser, ca 15 st, på Ven. Dessutom finns den på drygt 12 lokaler på fastlandet i västra Skåne. Antalet individ på de olika lokalerna följs varje år och visar att antalet varierar kraftigt från år till år. 1996 utvecklades relativt få individ. Exempelvis kunde endast 232 ex hittas på Ven, mot 524 året före och 1153 rekordåret 1988.

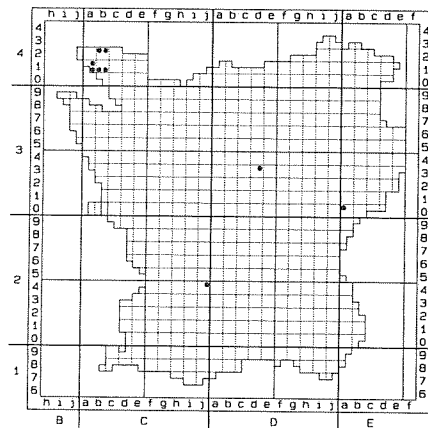
Petrorhagia saxifraga, klippnejlika

Klippnejlikan är ursprunglig i mellersta och södra Europa. I Sverige är den troligen från början odlad, men funnen som naturaliserad på torra klippor och sandiga marker. I Skåne är antalet fynd av klippnejlika få. Vid Sireköpinge, 3C 0e NO, finns en rik förekomst på en diabaskulle. På denna lokal har växten lyckats hålla sig kvar under lång tid då första fyndet här går tillbaka till 1898. Sedan mitten av 1980-talet är ytterligare en förekomst för klippnejlika känd i Skåne. På sandig mark vid Flyinge, 2C 6j, växer arten relativt rikligt.

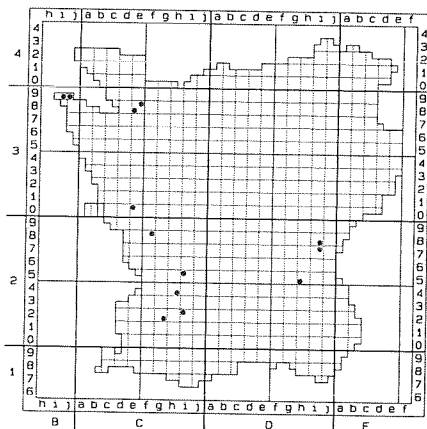
Pilularia globulifera, klotgräs

Klotgräs är en liten vattenlevande ormbunke som finns i flertalet landskap upp till Hälsingland. Den förefaller vara på tillbakagång i hela Sverige och så även i Skåne. Från att ha varit känd från sammanlagt ett 50-tal platser, återstår idag endast 11 lokaler. 8 av dessa finns på Bjärehalvön, där klotgräset växer i strandnära, grunda vattensamlingar och kärr. Dessutom finns den vid Hammarsjön i N. Åsum, 3E 0a NV, och i Bonderup, 2C 4j NO. En mycket glädjande upptäckt av en helt ny lokal för klotgräs gjordes 1996. I ett vattenfyllt fd grustag i Brönnestad, 3D 3d NO, dominerade ormbunken över en yta av ca 30 m².

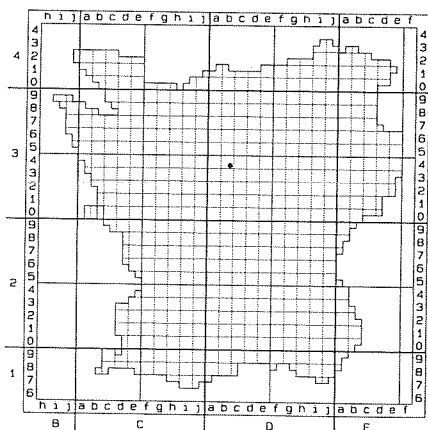
Pimpinella major, stor bockrot

Stor bockrot växer i fuktiga ängslövskogar och bryn, men förekommer även i vägkanter och på banvallar. Den största enskilda lokalen är den, med mer än 1000 individ, som upptäcktes 1995 vid järnvägen i Kyrkheddinge, 2C 4h SO. Sina stabilaste förekomster har dock stor bockrot inom Kullabergs naturreservat i Brunnby. Här finns arten på 10 platser och en specialinventering 1996 visade på sammanlagt ca 850 ex. I Norrvidinge, 2C 8f NO, upptäcktes en ny lokal för stor bockrot 1996. Här växer ett 10-tal ex längs Saxån.

Polysicum aculeatum, uddbräken

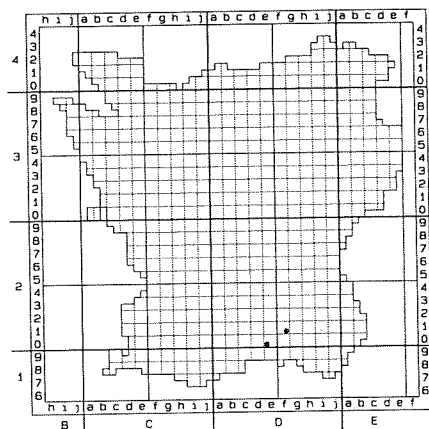
I Medlemsbladet 1994:2 presenterades det överraskande återfyndet av uddbräken i Skåne. Från att senast ha varit sedd i Benestad 1911, upptäcktes ca 10 ex av ormbunken på en stenhög i en kulturgranskog i Mattered, 3D 4b SO. En kontroll 1996 visade att lokalen är oförändrad. 10 plantor kunde noteras. 4-5 av dessa är kraftiga och fertila, medan resten är m. el. m. små och ganska ynkliga. Den förbättring av skogsbilvägen dit, som rapporterades om ifjor, tycks ha avslutats utan att vägen blivit märkbart bättre.

Potamogeton acutifolius, spetsnate

Spetsnate växer i näringsrika sjöar, diken och dammar. Arten har blivit funnen på ca 15 platser i Skåne. De flesta av fynden är dock av äldre datum och under 1980-talet var den endast känd från en damm i Bjäresjö, 2D 0e SV. 1991 upptäcktes en helt ny lokal för spetsnate i Högestad, 2D 1f SO. Även här växer den i en damm.

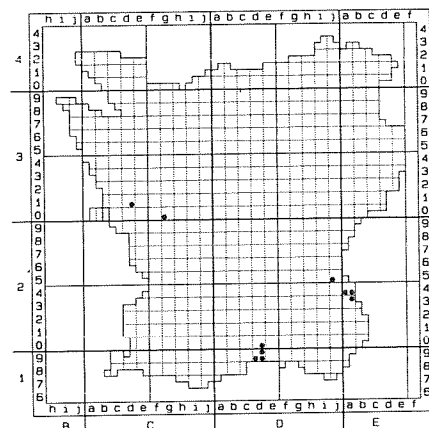
Förutom i Skåne finns spetsnate i flera landskap i Mellansverige, där arten har sina flesta förekomster i Östergötland. Förändringar av vattenkvaliteten eller vattentillgången utgör de främsta hoten mot arten.

Potentilla sterilis, smultronfingerört

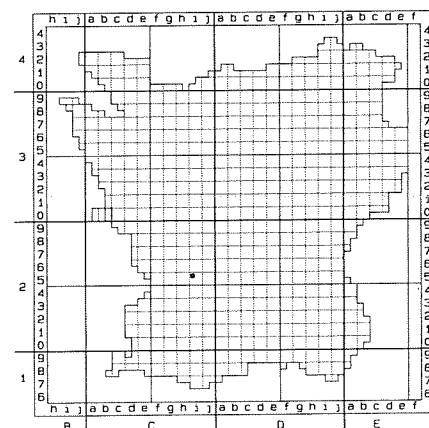
Smultronfingerört har sin svenska utbredning inskränkt till Skåne. Här finns den i framförallt två områden: i och kring Stenshuvud i S. Mellby och Rörum socknar samt kring Svartån i Bjäresjö och Balkåkra socknar väster om Ystad. På övriga lokaler är arten troligen från början inplanterad. Smultronfingerört växer framförallt på torra betesmarker och hotas främst av igenväxning till följd av upphört bete.

Smultronfingerörten lokaler har under en lång följd av år följts upp mycket noggrant. Dess aktuella status och utbredning finns beskriven i Medlemsbladet 1995:1.

Pulmonaria angustifolia, smalbladig lungört

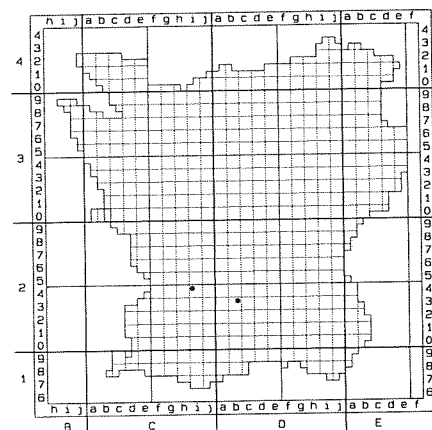
Smalbladig lungört har sin enda skånska växtplats på Kungsmarken i S. Sandby. Från att i början av 1950-talet ha varit nära utrotning pga alltför hårt betestryck, ökade arten när markanvändningen gick över till slätter. De senaste decennierna har dessvärre arten åter gått tillbaka, vilket visar att arten är dåligt anpassad till den nuvarande markanvändningen. Genom att antalet individer under många år följts upp i de olika biotoperna på lokalen, har alla förändringar kunnat registreras. Denna kunskap kan ligga till grund för en ändrad skötsel som gynnar arten.

Ranunculus arvensis, åkerranunkel

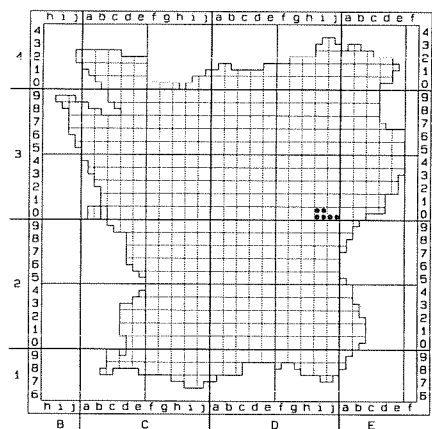
Från Skåne finns ett 50-tal, mest gamla, fynd av åkerranunkel. Det ovanliga åkerogräset kom att betraktas som försvunnet från Skåne sedan det senast setts i Ö. Vemmenhög 1962. Upptäckten av en rik förekomst av åkerranunkel i Dalby 1993 kom därför mycket överraskande. Då lokalen även hyser andra ovanliga åkerogräs, finns numera ett avtal med markägaren att jordbruket även i framtiden ska bedrivas på ett sätt som gynnar dessa växter.

1995 uppmärksammades ytterligare en lokal för åkerranunkel i Skåne. Då upptäcktes 3 ex i en välgkant i Hemmestorp.

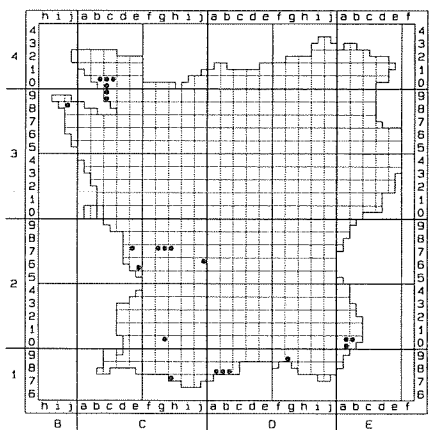
Ranunculus fluitans, jättemöja

Jättemöjan har sina enda förekomster i Norden i Vramsån mellan Trobro i Ö. Vram och Klemenshus i Köpinge. Här finns den på 13 lokaler, främst i anslutning till broar och gamla kvarnar. 1995 inventerades jättemöjans växtplatser och resultatet av denna inventering finns redovisad i Medlemsbladet 1996:3. Inventeringen visar att jättemöjan klarar sig bra i Vramsån. På många av lokalerna växer arten ymnigt. Förutom låg vattenföring och försämrad vattenkvalité, är troligen en ökad beskuggning av växtplatserna det allvarligaste hotet mot jättemöjan.

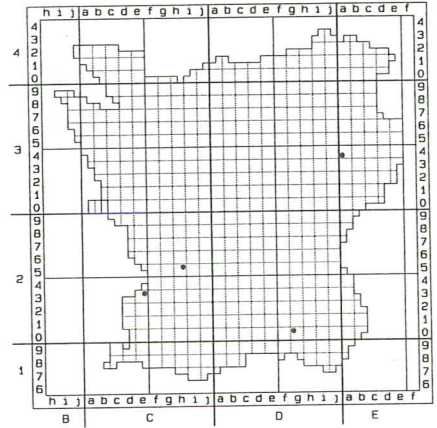
Rorippa nasturtium-aquaticum, källfräne

Källfräne är känd från Skåne, Halland och Gotland. I Skåne har arten drygt 30 aktuella lokaler och är fortfarande relativt vanlig i vissa kustnära trakter i de västra och södra delarna av landskapet. I Halland finns den på 4-5 lokaler, medan den är utgången från Gotland. Källfräne växer på näringsrik mark längs bäckar, men även vid diken och större åar. Många av förekomsterna finns vid bäckutflöden på havsstränder. Lokaler är framförallt belägna inom områden som hävdas genom bete. För sin etablering gynnas den troligen av kreaturstramp på lokalerna.

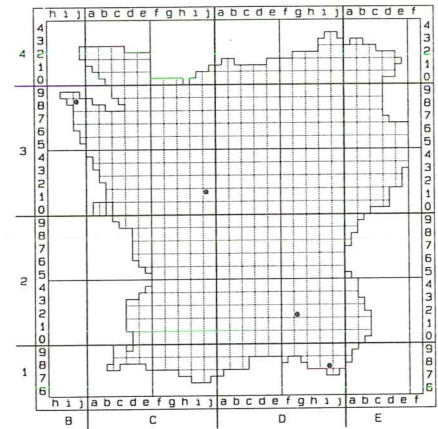
Salvia verticillata, kranssalvia

Kranssalvia har i sen tid kommit in i Sverige med orent utländskt vallfrö och spannmål (första fynd 1792). Arten har påträffats, ofta tillfälligt, på spridda lokaler från Skåne till Medelpad. Numera är den endast känd som bofast på ett fåtal lokaler i Skåne, på Gotland och i Västergötland. På en bangård i Malmö upptäcktes en ny lokal för kranssalvia 1995. Hur många individer denna lokal hyser är okänt. Däremot är arten möjligen utkonkurrerad av blåhallon på lokalen i Lund. I Högestad och Fjälkestad förekommer kranssalvian fortfarande rikligt i en vägslänt respektive en ängsbacke (fd fruktodling).

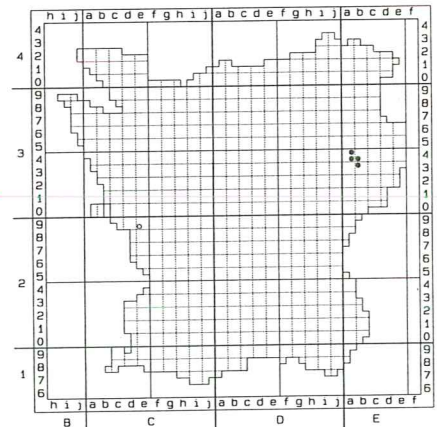
Valerianella dentata, sommarklynne

Sommarklynne växer i åkrar och på ruderatmarker. Den har gått tillbaka kraftigt i hela sitt utbredningsområde och tillhör nu ett av våra ovanligaste åkerogräs. Sommarklynne finns numera endast i Skåne, på Öland, Gotland och i Västergötland. Under 1990-talet har den endast iakttagits på 4 lokaler i Skåne. På den lokal i Billinge, 3C 1j NV, där arten sågs 1990, kunde den inte återfinnas 1996. I Brunnby, 3B 8j NV, fanns 1995 75 ex i en åkerkant. 1996 kunde endast 1 ex upptäckas. Sommarklynnen hade blivit bortsprutad trots löfte från brukaren att inte bespruta ända ut i kanterna.

Verbascum densiflorum, ölandskungsljus

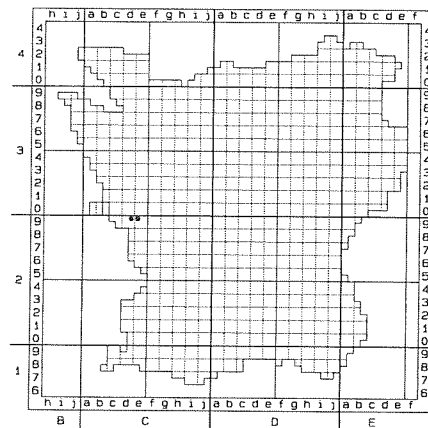
Ölandskungsljus är numera mycket ovanlig och idag endast känd som bofast på några få lokaler i västra och nordöstra Skåne, östra Småland och på Öland. Den växer på kulturgynnade biotoper som torra vägkanter, åkerrenar, grustag och kulturpåverkade torrängar. På störd mark kan den bilda rika bestånd som sedan snabbt minskar i takt med att vegetationstäcket åter sluts. Den kan sedan åter dyka upp i området om en ny störning sker. I trakten av Karsholm i Österslöv har ölandskungsljuset levt kvar sedan åtminstone 1830-talet.

Verbascum lychnitis, grenigt kungsljus

Grenigt kungsljus är inte inhemsk i Sverige, utan anses ha kommit in med orent gräs- eller klöverfrö. Från Skåne finns endast några få belagda fynd av arten och idag känner vi endast till den som naturaliserad längs den gamla banvallen, nu cykelväg, väster om Asmundtorp. Från denna lokal är grenigt kungsljus känt sedan 1892 och än idag finns den rikligt i detta område.

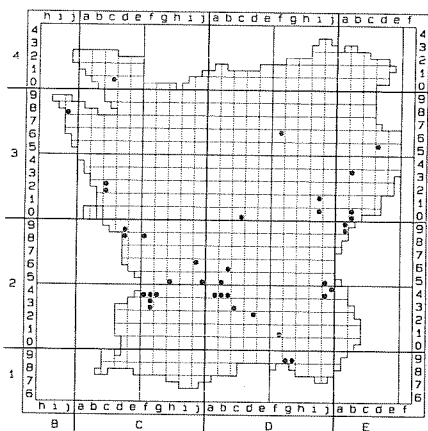
Grenigt kungsljus finns som bofast upp till Uppland. Dock är den mycket ovanlig. Förmodligen är det totala antalet aktuella lokaler i Sverige under tio.

Vicia villosa, luddvicker

Luddvicker är ett gammalt åkerogräs som numera mest ses i åker- och vägkanter, i trädor och på ruderatmarker. Arten växer framför allt på sandig mark och i våra sandområden finns luddvicker fortfarande kvar på många håll. Nya rapporter om fynd av luddvicker kommer varje år och idag finns omkring 40 aktuella lokaler för arten i Skåne.

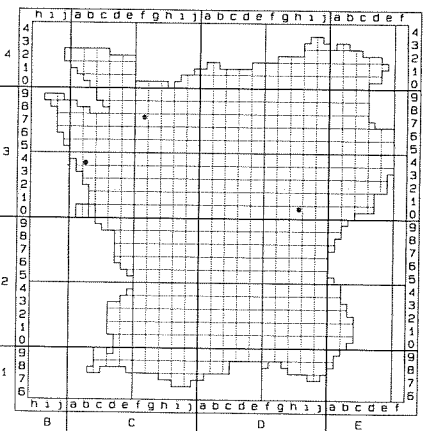
Luddvicker förekom tidigare upp till Ångermanland, men förefaller numera vara försvunnen från många landskap.

Viola uliginosa, sumpviol

Sumpviolen förekommer sällsynt upp till Dalarna och Gästrikland. De rikaste förekomsterna finns vid nedre Dalälven och i sydöstra Småland. Sumpviolen växer på tidvis översvämmade stränder och i alkärr/sumpskogar. Den trivs på lokaler med en lättare beskuggning från träd och buskar. Troligen är de svenska förekomsterna av sumpviol de rikaste för arten.

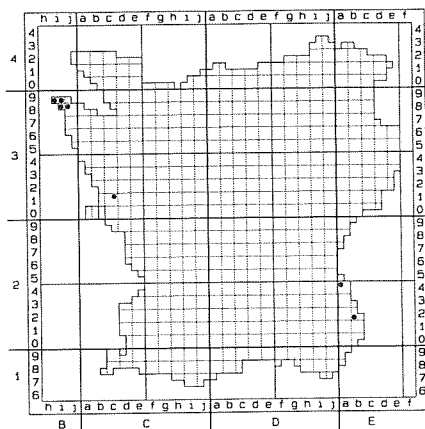
I Skåne förekommer sumpviolen på tre, sedan länge, kända lokaler. Rapport beträffande artens status 1996 har endast influerats från lokalen i Vä. Här sågs endast 5 blommande individ.

Vulpia bromoides, ekorrsvingel

Ekorrsvingel växer på torr sandig mark och på hällmark och klipphyllor. Det finns många äldre fynd från Skåne, men idag känner vi endast till den från ett fåtal platser. Även om ekorrsvingel kan vara ett anonymt och svårupptäckt gräs, motsvarar säkert de få aktuella fynden en verklig och kraftig tillbakagång för arten.

Ekorrsvingel har sedan länge kända förekomster i och kring Mölle i Brunnby och vid Stenshuvud i S. Mellby, där arten, åtminstone vissa år, förekommer rikligt. 1995 upptäcktes en ny och riklig förekomst i Rååns dalgång. Samma år blev ytterligare en lokal funnen. I Gladsax, 2E 2b SV, dominerade ekorrsvingeln på ca 10 m² på torr mark invid en öppen berghäll.

Saknade du några prickar på kartorna? Känner du till ytterligare växtplatser i Skåne för våra akut hotade eller sårbara kärllväxter? Alla kompletterande uppgifter tas tacksamt emot! Det är bra om du kan ange växtplatserna med koordinat enligt RUBIN eller pricka in dem på en karta eller kartsnitt så att det är möjligt att koordinatsätta dem i efterhand. Ange även biotop, frekvens för arten, eventuella hot mot lokalen och andra uppgifter som du tycker kan vara av värde för floraväktarverksamheten.

Du är mycket välkommen att bli floraväktare! Det finns fortfarande ett antal arter som saknar floraväktare och några, som kärnäva, praktnejlika och klubbfibbla, har blivit lediga. Om du är intresserad av att ta dig an någon eller några arter, så kontakta bara undertecknad. Då får du uppgifter på alla aktuella lokaler för arten och inom kort är det också möjligt att få uppgifter om äldre fynd. Alla äldre fynd av såväl nationellt som regionalt hotade växter som finns i Skånefloraarkivets kortregister och i herbariet i Lund, är numera inmatade i en speciell databas. Koordinatsättning av dessa gamla lokaler pågår för närvarande. Att det nu blir möjligt att ta fram äldre lokaluppgifter för enskilda arter och listor över vilka hotade växter som tidigare blivit noterade i en speciell inventeringsruta, kommer att väsentligt underlätta efterforskning och uppföljning av gamla växtlokaler.

Kjell-Arne Olsson
Lövens väg 38
291 94 Kristianstad
tel. 044-22 60 24

ÄLDRE MEDLEMSBLAD

Föreningens medlemmar kan gratis erhålla de tidigare utgivna medlemsblad som finns i lager. För icke medlemmar kostar de 20 kr/styck. Om man inte är medlem och vill ha kvarvarande medlemsblad, får man dem alltså kostnadsfritt genom att bli medlem i föreningen! Dock debiteras portokostnad om medlemsbladen måste skickas till dig.

MEDLEMSSKAP I LBF

Det enklaste sättet att bli medlem är att kontakta distributören, tel: 046-222 89 65 eller ordf.: 046-222 89 77 (12 37 55). De träffas oftast också på mötena. Det går även att betala årsavgiften på 100 kronor till postgiro 8 35 22 - 3, Lunds Botaniska Förening. Glöm inte att ange både namn och adress, samt att det gäller ett nytt medlemskap. Vi får varje år några anonyma inbetalningar.

LBF är en ideell förening, med främsta syfte att sprida intresset för botanik och stödja botanisk forskning. Föreningen ordnar föredrag cirka 10 gånger om året, och dessa följs av eftersitsar till självkostnadspris. Föreningen ordnar också exkursioner, dels en- eller tvådagsturer inom Sydsverige, dels längre resor. Flertalet av de senare har gått till Medelhavsområdet. Naturskydd, främst syftande till att skydda hotade skånska växter, ingår också i programmet. Föreningen driver genom särskilda arbetsgrupper inventeringsprojekten Skånes Flora och Blekinge Flora. Även andra floraprojekt stöds, f.n. framför allt Smålands Flora.

Reprocedida en
1997
Lund University